

تأثیر محیط و مهارت های مغزی مالی بر کنش و آسودگی مالی

علی بهرامی

دانشجوی دکتری گروه حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران،
a.bahrami7193@gmail.com

امیرحسین تائبی نقندری

استادیار گروه حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران، (نویسنده مسئول)
taebi@iauk.ac.ir

حدیث زینلی

استادیار گروه حسابداری، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران،
hadisazeinali@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۳۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۲۳

چکیده

بحران های مالی نشان می دهد که استفاده از علوم مختلف در حل مسائل پیش روی پژوهش گران مالی ضروری به نظر می رسد. بر همین اساس در پژوهش حاضر به تعیین تأثیر محیط و مهارت های مغزی مالی بر کنش و آسودگی مالی پرداخته شده است. ۴۵۰ پرسشنامه بین سرمایه گذاران بورس اوراق بهادار تهران توزیع شد. ۴۳۰ مورد جمع آوری، ۴۱۴ پرسشنامه مورد پذیرش واقع شد که با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری، به روش برآورد حداکثر درستنمایی و نرم افزار آموس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج نشان می دهد مهارت های فعال سازی و بازداری رفتاری بر آسودگی مالی به ترتیب تأثیر مثبت و منفی، به علاوه کنش مالی رابطه بین مهارت های فعال سازی و بازداری رفتاری، با آسودگی مالی را توضیح می دهد. به طور کلی محیط مالی تأثیر مثبت مهارت فعال سازی رفتاری بر کنش مالی را تقویت می کند که به دنبال آن افزایش آسودگی مالی، همچنین محیط مالی تأثیر منفی مهارت بازداری رفتاری بر کنش مالی را تقویت می کند که کاهش احساس آسودگی مالی را به همراه دارد. بنابراین یافته های این پژوهش می تواند مورد توجه مشاوران مالی و خانواده ها قرار گیرد؛ زیرا با شناخت نحوه ارتباط مهارت های فعال سازی رفتاری و بازداری رفتاری با کنش های مالی و آسودگی مالی، می توانند به شناخت بهتر و مناسب تری در جهت راهنمایی برای افزایش آسودگی مالی سرمایه گذاران دست یابند.

واژه های کلیدی: مهارت های مغزی مالی، کنش مالی، محیط مالی، آسودگی مالی.

۱- مقدمه

آگاهی ندارند. این عدم آگاهی باعث ظهور کنش غیرمنطقی و مخرب می‌شود. همچنین فرد درگیر چرخه هزینه کردن می‌شود که بحران عاطفی و مالی را تشدید می‌کند و ادامه این وضعیت می‌تواند آسودگی مالی فرد را تهدید کند (دیکاسون-کوکمور و فریرا^۵، ۲۰۱۹).

معمولاً اگر افراد نتوانند کنش مالی خود را کنترل کنند، احساس آسودگی مالی نمی‌کنند (گاتر و کوپور^۶، ۲۰۱۱؛ یونس و همکاران^۷، ۲۰۱۹). از میان عوامل مؤثر بر آسودگی، کنش مالی اثر قابل توجهی در پیش‌بینی آن دارد (مهدزان و همکاران^۸، ۲۰۱۹). بنابراین بررسی نحوه ارتباط کنش مالی سرمایه‌گذاران با دیگر عوامل مؤثر بر آسودگی مالی، می‌تواند کمک به‌سزایی در جهت تکامل یافته‌های پژوهش‌های قبلی درباره نحوه بروز کنش مالی داشته باشد. همچنین عمده پژوهش‌های آسودگی مالی مربوط به کشورهای توسعه‌یافته است؛ نظر به این که نیاز به پژوهش درباره آسودگی مالی در کشورهای درحال توسعه مانند ایران بیش‌ازپیش احساس می‌شود و باعث عمیق‌تر شدن دانش سرمایه‌گذاران، اقتصاددانان، مشاوران مالی، روانشناسان و دیگر آحاد جامعه در جهت رفع موانع و مشکلات مالی مردم و نیز غنی شدن ادبیات مالی داخل کشور از پژوهش‌های به‌روز می‌شود.

پژوهش‌های بین‌المللی بیشتر به بررسی روابط مستقیم عوامل مؤثر بر آسودگی مالی پرداخته‌اند (کمپسون و همکاران^۹، ۲۰۱۷). درحالی‌که بررسی رابطه مستقیم بین متغیرها به‌دلیل نادیده گرفتن وجود متغیرهای اثرگذار پنهانی، نمی‌تواند همه آثار آن را در نظر بگیرد. به‌همین علت در سال‌های نه‌چندان دور، محققان علوم مالی به استفاده از مدل‌های میانجی و تعدیل‌گر روی آورده‌اند؛ در این راستا روش‌های تحلیلی برای بررسی اثر میانجی‌گری و یا تعدیل‌گری به‌خوبی توسعه یافتند. در پژوهش‌های نوین به این مورد اشاره شد که به‌منظور شناخت عمیق‌تر پیرامون متغیرهای پژوهش، می‌توان از مدل‌های پیچیده‌تر و عمیق‌تر از ترکیب دو مدل میانجی‌گر و تعدیل‌گر به‌عنوان میانجی تعدیل‌شده استفاده کرد (هیز و همکاران^{۱۰}، ۲۰۱۸). توجه به این نکته حائز اهمیت است که در سال‌های اخیر، مدل‌های مذکور مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته است. در پژوهش حاضر نیز هدف اصلی بررسی مدل میانجی تعدیل‌شده کنش و آسودگی مالی با توجه به مهارت‌های مغزی مالی و محیط مالی سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار است.

سیر پرشتاب و پیشرفت در عرصه‌ها و زمینه‌های گوناگون دانش در دنیای کنونی ایجاب می‌کند که در هر جامعه و کشوری، پژوهشگران حوزه‌های جدید دانش را کسب و به بررسی آن بپردازند. پژوهش و ترویج دانش‌های نو در برخی از رشته‌های علوم اجتماعی از جمله حوزه علوم مالی در کشورهای درحال توسعه به دلایل متعدد همچون عاریتی و نوپا بودن زیرساخت‌های اقتصادی، با مشکلاتی روبرو بوده است (خواجوی و فتاحی نافچی، ۱۳۹۲).

در ابتدا نظریه‌های مالی کلاسیک و سپس تئوری چشم‌انداز، هرکدام دیدگاه متفاوتی نسبت به کنش‌های مالی ارائه دادند. تلاش علمی برای درک عمیق و دقیق چگونگی بروز کنش مالی، فرصت عبور از مرزهای سنتی رشته مالی را به سمت رشته روانپزشکی فراهم کرد. این گرایش، نوآوری‌هایی را به ارمغان آورد و سرانجام حوزه مالی عصبی از تلفیق رشته مالی و روانپزشکی شکل گرفت که ارتباط بین فرآیندهای ذهنی و کنش مالی را بررسی می‌کند (یعقوبی و سعیدی، ۱۳۹۷). مطالعه بخش‌های مختلف و مسیرهای انتقال عصبی نشان می‌دهد که مهارت‌های مغزی می‌توانند یکی از عوامل تأثیرگذار بر کنش مالی باشند؛ شواهد وجود دو مهارت مغزی مجزا در ذهن انسان که مرتبط با پردازش هیجانات است را نشان می‌دهند که فعالیت زیاد از حد و سرکوب هر یک از این مهارت‌ها، می‌تواند به خطا در تصمیم‌گیری‌ها منجر شود (مک ناتون و گری^۱، ۲۰۰۰، بیدگلی و کرد لویی، ۱۳۸۹، سان و همکاران^۲، ۲۰۲۰). همچنین پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که محیط مالی تأثیر مهمی بر مهارت‌های مغزی می‌گذارد (عصاری و همکاران^۳، ۲۰۲۰).

سرمایه‌گذارانی که از نظر وضعیت محیط مالی مرتبه پایین‌تری دارند، در معرض تصمیمات اشتباه بیشتری قرار می‌گیرند. فقر، انرژی زیادی از ذهن افراد فقیر می‌گیرد و توان فکر کردن و کنش درست را از آن‌ها سلب می‌نماید. کودکان فقیر به دلیل دور بودن از آموزش و یادگیری، ضریب هوشی پایین‌تری نسبت به همسالان خود در سطح متوسط و بالای محیط مالی دارند (ون استوم و همکاران^۴، ۲۰۱۹). همچنین افراد بزرگسال متعلق به سطح پایین محیط مالی، به دلیل فاصله از آموزش‌ها به‌خصوص آموزش‌های مالی، در معرض تهدیدهای مالی بیشتری قرار می‌گیرند. این افراد معمولاً از نحوه مدیریت هیجانات و احساسات خود و از تأثیر استرس‌های مالی بر کنش مالی خود

6. Gutter & Copur
7. Younas et al
8. Mahdzan et al
9. Kempson et al
10. Hayes et al

1. McNaughton & Gray
2. Sun et al
3. Assari et al
4. von Stumm et al
5. Dickason-Koekemoer & Ferreira

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

مشاهده اولین موضوع روانشناسی در زمینه مالی در سال ۱۹۶۵ توسط داریل بَم^۱ صورت گرفت. در این دوره هنوز تئوری بازار کارا مطرح و فرضیه غالب بود. اولین مقالات و نگرش‌های مالی رفتاری در دهه ۱۹۷۰ توسط کانمن و تورسکی^۲ شکل گرفت. کانمن و تورسکی، با ارائه نظریه چشم‌انداز، بنیان مالی سنتی عقلایی را به هم ریختند. در دهه ۱۹۸۰ از علم روانشناسی برای ارتقای مدل‌های مالی رفتاری استفاده کردند. دهه ۱۹۹۰ نیز همچنان نزاع بین فرضیه بازار کارا و مالی رفتاری بود. در دهه ۲۰۰۰، موضوعات مالی شخصی، عصبانیت، جنسیت، کنش گروهی در پژوهش‌های مالی بیشتر لحاظ شد. چیزی از ظهور مالی رفتاری نگذشته بود که کم‌کم زمزمه‌های نادیده گرفتن علوم رفتاری داشت شکل می‌گرفت. مالی رفتاری علی‌رغم به هم ریختن تمام مبانی مالی عقلایی خود به پارادایم مستقلی برای توضیح ناکارایی‌ها دست نیافت. منتقدان به فقدان یک نظریه همه‌جانبه اشاره کردند. به این ترتیب کم‌کم در سال ۲۰۰۵ پژوهش‌ها به سمت حوزه‌ی جدیدی به نام مالی عصبی پیش رفت و تا دهه‌ی اخیر ادامه پیدا کرد (خواجوی و فتاحی نافچی، ۱۳۹۲؛ یعقوبی و سعیدی، ۱۳۹۷).

مهارت‌های مغزی مالی: انسان بدون آموزش و از ابتدای تولد به صورت بالقوه یا بالفعل، یک‌سری مهارت‌های ذهنی با خود دارد. این مهارت‌ها از سرشت برمی‌خیزند و اکتسابی و آموختنی نیستند و به طور خودکار و از پیش برنامه‌ریزی شده اجرا می‌شود. از دیدگاه پژوهش‌های مالی، ژن‌هایی که انتقال‌دهنده‌های عصبی را تنظیم می‌کنند، بر روی پردازش‌های اطلاعات یک فرد درباره پاداش و اجتناب از زیان کردن اثر می‌گذارند (کوهن و چیانو^۳، ۲۰۰۹). ریسک‌پذیری در انتخاب (مانند قمار) و محافظه‌کاری (مانند خرید بیمه) ممکن است با دو مدار مجزای عصبی مربوط به هسته آکونومیس و اینسولا قدامی هدایت شوند. اکونومیس و اینسولا قدامی، به ترتیب شاخص‌های مثبت و منفی تأثیرگذاری هستند که فعال شدن هر یک از این دو ناحیه مغز، می‌تواند به تغییر در میزان ریسک‌پذیری سرمایه‌گذاران منجر شود. همچنین تفاوت‌های فردی که در برون‌گرایی یافت می‌شود با فعال شدن مهارت فعال‌سازی مغز همبستگی مثبت دارند (کوهن و همکاران، ۲۰۰۵). مطالعه بخش‌های مختلف و مسیرهای انتقال عصبی از دیدگاه مالی نشان می‌دهد که کنش مالی، تحت تأثیر دو مهارت در مغز انسان قرار دارد که این مهارت‌ها عبارت‌اند از

مهارت فعال سازی و مهارت بازداری رفتاری. در واقع مهارت‌های مذکور، سیستم‌های زیست‌شناختی متفاوتی هستند که مبتنی بر تکامل مجزای مکانیسم‌های پاداش و تنبیه در مغز مهره‌داران از بدو تولد بدون یادگیری وجود دارند. مهارت فعال سازی رفتاری، یک نظام پس‌خوراند مثبت است که از طریق محرک‌هایی که با پاداش همخوانی دارند، فعال می‌شود و به‌گونه‌ای عمل می‌کند که مجاورت فضایی و زمانی به این محرک‌ها افزایش یابد. مهارت مذکور به‌طور کلی قابلیت هدایت ارگانیزم به اهدافی را دارد که برای بقا ضروری هستند. می‌توان انتظار داشت که این مهارت، زیرساخت حالت‌هایی چون امید و خوشحالی نیز باشد اما مهارت بازداری رفتاری موجب حس اضطراب شده و از طریق محرک‌هایی، با تنبیه و عدم پاداش همخوانی دارد و همچنین باعث فعال شدن محرک‌های ترس‌آور می‌شود که می‌تواند فعالیت فعلی فرد را متوقف کند (مک ناتون و گری، ۲۰۰۰).

به‌طور کلی پژوهش‌های گذشته در حوزه مالی، کمتر مهارت‌های مغزی رفتاری را مدنظر قرار داده‌اند. مهارت‌های مغزی رفتاری بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد تأثیر می‌گذارد. این ابعاد عبارت است از شخصیت، ریسک‌پذیری یا ریسک‌گریزی، اختلالات روانپزشکی، اضطراب اجتماعی، رفتار پرخطر (شرط‌بندی، پرخوری، اعتیاد)، انتخاب فعالیت ورزشی، خرید ناگهانی. در ادامه به خلاصه مقالات گذشته جنبه‌های مذکور پرداخته می‌شود.

فردی که مهارت فعال سازی بالا و مهارت بازداری رفتاری پایینی داشته باشد، وقتی با محرکی جدید و ناشناخته روبرو شود، کمتر دچار اضطراب می‌شود و ریسک‌پذیرتر و برون‌گراتر است. همچنین افرادی که مهارت بازداری رفتاری بالاتر و مهارت فعال سازی رفتاری پایینی دارند، ریسک‌گریزتر و درون‌گراتر هستند (مجدی و همکاران، ۱۳۹۹، کارور و وایت^۴، ۱۹۹۴). اختلالات روانپزشکی از قبیل افسردگی، ناشی از اختلال کارکرد (بیش فعالی یا کم‌فعالی) یکی از مهارت‌های مغزی رفتاری یا تعاملات میان آن‌ها است (ملیک و همکاران^۵، ۲۰۱۴؛ حیدری و همکاران^۶، ۲۰۲۰). پژوهش‌ها به بررسی رابطه مهارت‌های مغزی رفتاری با اضطراب اجتماعی پرداختند. براساس یافته‌ها، مهارت‌های مغزی رفتاری با اضطراب اجتماعی رابطه دارند (مکوند حسینی و همکاران، ۱۳۹۶؛ کیمبرل و همکاران^۷، ۲۰۱۲). بین مهارت فعال سازی رفتاری، جست‌وجوی سرگرمی و پاسخ به

15. Mellick et al
16. Heidari et al
17. Kimbrel et al

11. Daryl Bem
12. Kahneman & Torsky
13. Kuhnlen & Chiao
14. Carver & White

ثانیاً، مهارت‌های مغزی رفتاری می‌توانند از طریق کنش مالی به‌طور غیرمستقیم نیز بر آسودگی مالی تأثیر بگذارند. بنابراین، کنش مالی ممکن است رابطه مهارت‌های مغزی رفتاری و آسودگی مالی را توضیح دهد.

آسودگی مالی: با توجه به بحران مالی جهانی، پژوهشگران درصدد شناسایی دقیق‌تر مفهوم آسودگی مالی هستند. براساس تعاریف و معیارهای موجود، مفهوم آسودگی مالی را می‌توان از نظر رویکرد در سه گروه قرارداد: در گروه اول، آسودگی مالی به‌عنوان مفهومی عینی و ذهنی تعریف می‌شود که ترکیبی از هر دو بعد عینی و ذهنی است. در گروه دوم، بیشتر درآمد و سایر شاخص‌های عینی از قبیل پس‌انداز و بدهی، به‌عنوان معیارهای آسودگی مالی در نظر گرفته شده‌اند. به اعتقاد گروه سوم، مفهوم آسودگی مالی یک رویکرد ذهنی جامع‌تر است؛ زیرا استفاده از یک رویکرد ذهنی برای تعریف و اندازه‌گیری یک پدیده پیچیده و شخصی مانند آسودگی مالی، مناسب‌تر است (بروگن و همکاران^۲، ۲۰۱۷). یکی از تعاریف خوب از آسودگی مالی شاید تعریف کمپسون و همکاران (۲۰۱۷) باشد که آسودگی مالی را یک احساس ذهنی می‌دانند که در آن، شخص به‌طور کامل تعهدات مالی جاری را انجام می‌دهد، می‌تواند در آینده مالی خود احساس امنیت کند و قادر است انتخاب‌هایی کند که امکان لذت بردن از زندگی را فراهم می‌کند.

در ادامه به‌طور خلاصه به عوامل تأثیرگذار بر آسودگی مالی پرداخته می‌شود:

گاتر و کوپور (۲۰۱۱) به بررسی رابطه بین کنش مالی و آسودگی مالی پرداختند. نتایج نشان داد که پس‌انداز خرید اجباری به‌طور قابل‌قبولی هنگام کنترل اطلاعات جمعیتی و تحصیلات مالی با آسودگی مالی ارتباط دارد. پاندی و همکاران^۴ (۲۰۲۰) پژوهشی تحت عنوان تأثیر اجتماعی شدن مالی، سواد مالی و نگرش نسبت به پول بر آسودگی مالی جوانان انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که بحث مالی با والدین به‌طور مثبت بر آسودگی مالی اثر دارد و رابطه بین سواد مالی و آسودگی مالی قابل توجیه نیست. مهدزان و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی، عوامل تعیین‌کننده آسودگی ذهنی مالی را در سه گروه مختلف خانواده از نظر درآمد بررسی کردند. نتایج نشان داد که کنش مالی و منبع کنترل، رابطه مثبتی با آسودگی ذهنی مالی دارند و استرس و دانش مالی در تمام سه سطح با آسودگی ذهنی مالی رابطه منفی و معناداری دارد. با این حال، در گروه کم‌درآمد، دانش مالی با آسودگی ذهنی مالی رابطه معناداری نداشت. یونس و

پاداش با رفتار پرخطر (شرط‌بندی، پرخوری، اعتیاد) رابطه معناداری وجود دارد (نادرنژاد و همکاران^۱، ۲۰۲۰؛ محمدزاده ابراهیمی و همکاران، ۱۳۹۴؛ صالحی و همکاران، ۱۳۹۳؛ خدایانه و همکاران، ۱۳۹۶؛ علی مرادی، ۱۳۹۰). همچنین مقایسه مهارت‌های مغزی رفتاری بین ورزشکاران رشته‌های انفرادی و گروهی نشان می‌دهد که مؤلفه روی آورد مهارت مغزی رفتاری ممکن است در انتخاب رشته ورزشی انفرادی و گروهی نقش داشته باشد (خسروی و حقایق، ۱۳۹۶). نتایج نشان داده‌اند که ارتباطی بین خرید ناگهانی و مهارت‌های مغزی رفتاری نیز وجود دارد (فنتون اوکروی و همکاران^۲، ۲۰۱۸). بیش فعالی و منفعل بودن هر یک از این مهارت‌ها، می‌تواند سطح ریسک‌پذیری و یا ریسک‌گریزی فرد را تغییر دهد. به‌عبارت‌دیگر، سرمایه‌گذارانی که مهارت فعال‌سازی‌شان بیشتر و در عوض مهارت بازدارنده‌شان کمتر است، در مقایسه با سرمایه‌گذارانی که دارای مهارت فعال‌سازی رفتاری کمتر اما مهارت بازدارنده رفتاری بیشتری هستند، هنگام رویارویی با شرایط ریسکی اعتمادبه‌نفس بیشتری از خود نشان می‌دهند و به آینده خوش‌بین‌تر هستند. در نتیجه هنگام تصمیمات مالی، انتظار بازده مالی بیشتری دارند. این انتظار مثبت سبب می‌شود که فرد امنیت روانی بیشتری نسبت به آینده مالی خود داشته باشد؛ در نتیجه احساس آسودگی مالی بیشتری می‌کند (کمپسون و همکاران، ۲۰۱۷). همچنین از آنجایی که طبق تئوری گری (مک ناتون و گری، ۲۰۰۰)، مهارت‌های مغزی رفتاری نحوه کنش افراد را مشخص می‌کنند، سرمایه‌گذارانی که مهارت فعال‌سازی رفتاری بالاتری دارند، در شرایط عدم اطمینان و ریسکی خوش‌بین‌تر هستند؛ در نتیجه کنش مالی مثبتی از خود بروز می‌دهند اما سرمایه‌گذارانی که سیستم بازدارنده رفتاری حساس‌تری دارند، در شرایط عدم اطمینان ریسک‌گریزتر هستند و اضطراب و ترس بیشتری را تحمل می‌کنند که این عامل، سبب ناامیدی و عدم اطمینان فرد به آینده می‌شود؛ بنابراین فرد احساس آسودگی مالی کمی می‌کند. همچنین سرمایه‌گذارانی که سیستم بازدارنده رفتاری حساس‌تری دارند، در شرایط عدم اطمینان و ریسکی بدبین‌تر هستند و به‌علت اضطراب زیادی که تحمل می‌کنند، می‌توانند مستعد کنش‌های مالی بدون فکر باشند (فنتون اوکروی و همکاران، ۲۰۱۸). کنش مالی بدون فکر می‌تواند آسودگی مالی را کم کند (گاتر و کوپور، ۲۰۱۱). بنابراین مهارت‌های مغزی مالی از دو جنبه می‌تواند بر آسودگی مالی تأثیر بگذارد؛ اولاً، مهارت‌های مغزی رفتاری به‌طور مستقیم بر آسودگی مالی تأثیر می‌گذارند.

20. Brugen et al
21. Pandey et al

18. Nader Nejad et al
19. Fenton-O'Creevy et al

و همکاران، ۱۳۹۳). کنش مالی شخصی به تصمیمات مالی گفته می‌شود که یک فرد یا یک خانواده در راستای دستیابی به بودجه، پس‌انداز و منابع پول خرج شده در طی زمان اتخاذ می‌نماید. این تصمیمات ریسک‌های مالی و حوادث آینده را در برمی‌گیرند. در فرایند برنامه‌ریزی مالی افراد نیاز خویش را در دامنه وسیعی از خدمات بانکی یا محصولات سرمایه‌گذاری و محصولات بیمه یا مشارکت و نظارت بر طرح‌های بازنشستگی تأمین اجتماعی می‌بینند. پژوهش‌های پیشین نشان می‌دهد که کنش مالی تأثیر زیادی بر آسودگی مالی افراد می‌گذارد. در تحلیلی که بر روی داده‌های بانک مطالعات جهانی انگلستان انجام شده، کنش‌هایی که عامل اصلی آسودگی مالی هستند، مشخص شدند که عبارت‌اند از برنامه‌ریزی برای هزینه کردن درآمد، الویت کردن هزینه‌های موردنیاز، داشتن انضباط مالی، قرض نکردن برای هزینه‌های ضروری، بررسی کردن پول خرج شده، پس‌انداز فعال، محدود کردن هزینه‌ها، جمع‌آوری اطلاعات قبل از تصمیم‌گیری مالی (کمپسون و همکاران، ۲۰۱۷).

محققانی که به مطالعه در زمینه کنش سرمایه‌گذاران حقیقی می‌پرداختند، عمدتاً ویژگی‌های جمعیت‌شناسی و محیطی سرمایه‌گذاران همچون توانایی شناختی، میزان ضریب هوشی، جنسیت و یادگیری اجتماعی ... را مدنظر قرار می‌دادند. برای نمونه عملکرد زنان و مردان را با استفاده از پایگاه داده یک کارگزاری مقایسه کردند. میزان گردش معاملات سالانه مردان ۸۰ درصد درحالی‌که برای زنان حدود ۵۰ درصد گزارش شد. هر دو گروه عملکرد ضعیفی داشتند، باین‌حال مردان ضعیف‌تر از زنان عمل کرده بودند (جمشیدی و قالیباف اصل، ۱۳۹۷). کنش مالی جوانان تحت تأثیر مستقیم از باورهای دینی والدین و خودشان می‌باشند. همچنین، کنش مالی والدین و آموزش‌های مالی آنان به‌طور معناداری بر کنش مالی جوانان تأثیرگذار است (گوهری و غیور، ۱۳۹۶). چند سال اخیر پژوهش‌ها رابطه عوامل روانشناسی و کنش مالی را مدنظر قرار دادند در ادامه مختصری از ادبیات پژوهشی مذکور آورده شده است.

ابعاد شخصیتی مختلف (روان رنجوری، برون‌گرایی، سازگاری و ...) بر کنش مالی افراد تأثیرگذار می‌باشد (ایماشو و کیم^{۲۲}، ۲۰۱۷؛ وونگ و کاردوچی^{۲۳}، ۲۰۱۳). همچنین نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهند افرادی که خویش‌داری خوبی دارند، بیشتر پس‌انداز می‌کنند، کنش عمومی مالی بهتری دارند، در مورد مسائل مالی اضطراب کمتری دارند و در شرایط فعلی خود احساس امنیت بیشتری می‌کنند. (سیسوانتی و هالیدا^{۲۴}، ۲۰۲۰؛

همکاران ۲۰۱۹) پژوهشی تحت‌عنوان تأثیر کنترل خویش‌داری، سواد مالی و کنش مالی بر آسودگی مالی انجام دادند؛ نتایج نشان داد که سواد مالی و خودکنترلی به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم از طریق کنش مالی بر آسودگی مالی اثر می‌گذارند. پیژنبرگ و پاریس^{۲۱} (۲۰۱۹) شواهدی از چگونگی تأثیر توانایی‌های غیرشناختی بر پریشانی مالی ارائه می‌دهند. پریشانی مالی برخلاف آسودگی مالی است. افرادی که توانایی‌های غیرشناختی پایینی دارند، ۱۰ برابر بیشتر از افرادی که توانایی شناختی بالایی دارند از پریشانی مالی رنج می‌برند. به‌عبارت‌دیگر، احساس آسودگی مالی نمی‌کنند. در این پژوهش، از پرسشنامه ۵ عامل بزرگ شخصیتی استفاده شد. این مدل شخصیتی، از پنج بعد اصلی تشکیل شده است که عبارت‌اند از: روان رنجوری، برون‌گرایی، سازگاری، استقبال از تجربه و وظیفه‌شناسی. شیم و همکاران (۲۰۰۹) پژوهشی با عنوان یک مدل مفهومی از آسودگی مالی برای بزرگسالان جوان انجام دادند. در این پژوهش، عوامل آموزش مالی در خانه و آموزش رسمی مالی، نگرش و کنش مالی را شکل می‌دهند و بر آسودگی مالی اثر می‌گذارند. کمپسون و همکاران (۲۰۱۷) با بررسی گسترده در زمینه ادبیات و تجزیه و تحلیل مجدد داده‌های کیفی موجود، یک مدل مفهومی از آسودگی مالی ارائه می‌دهند. ده مدل رگرسیون برای شناسایی عوامل مؤثر بر آسودگی مالی گرفته شد. مشخص شد که سه کنش «پس‌انداز فعال»، «محدودیت در هزینه» و «وام گرفتن برای هزینه‌های روزانه» مؤثر بر آسودگی مالی هستند. در این پژوهش، محیط مالی، متغیر زمینه‌ای بود. همچنین، در پژوهش مذکور «منبع کنترل» به‌عنوان یک متغیر روانشناسی به‌طور غیرمستقیم بر آسودگی مالی اثر می‌گذارد.

کنش مالی: پژوهش‌های صورت گرفته در حوزه مالی رفتاری نشان می‌دهد که کنش افراد، ریشه در ترکیبی از دانش و مهارت‌های آموخته‌شده، آگاهی‌های اجتماعی، روابط اجتماعی و ویژگی‌های فردی دارد (شیم و همکاران^{۲۲}، ۲۰۱۰). رویکرد و نگرش افراد به سمت پول را کنش مالی می‌گویند؛ به‌عبارت‌دیگر نقشی که پول در زندگی و سبک آن ایفا می‌کند، اصطلاحاً کنش مالی نامیده می‌شود (جلیلی و همکاران، ۱۳۹۲). محققان اصطلاح کنش مالی را برای ارجاع به کنش‌های مثبت یا خواسته‌ای به کار می‌برند که توسط اقتصاددانان و مصرف‌کنندگان به‌عنوان راه‌های پیشرفت خوشبختی مالی پیشنهاد می‌شوند. کنش‌های عمومی مالی شامل فعالیت‌هایی در رابطه با پول نقد، مدیریت اعتباری و پس‌انداز است (کیانوش

25 . Wong & Carducci
26 . Siswanti & Halida

22. Peijnenburg & Parise
23. Shim et al
24 . Imasheva & Kim

با توجه به اینکه محیط مالی بر جنبه‌های مختلف زندگی فرد تأثیر می‌گذارد. پژوهش‌های گذشته در حوزه مالی کمتر محیط مالی را مدنظر قرار داده‌اند. این جنبه‌ها عبارت است از ساختار مغز، روان رنجوری، سلامت و تندرستی، سبک‌های تفکر، خودکنترلی، سواد مالی. در ادامه به خلاصه ادبیات گذشته جنبه‌های مذکور پرداخته می‌شود.

یک ادبیات در حال رشد اخیراً بررسی ارتباط بین نابرابری سطح محیط مالی و مغز در حال رشد را آغاز کرده است. این کار اختلافات گسترده‌ای را در ساختار مغز افراد در محیط‌های مالی مختلف جامعه نشان می‌دهد. از آنجایی که ساختار مغز انسان ثابت نیست شواهد اولیه نشان می‌دهد که سطح پایین محیط مالی می‌تواند بر ساختار مغز تأثیر منفی بگذارد (عصاری و همکاران، ۲۰۲۰؛ ون استوم و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین محیط مالی با روان رنجوری مرتبط می‌باشد (گوو و همکاران، ۲۰۲۰). افراد متعلق به سطح بالاتر محیط مالی به دلیل برخورداری از اطلاعات و دانش، تصمیمات آگاهانه‌تری را در مورد سبک زندگی‌شان می‌گیرند درحالی‌که آن قشر از جامعه که سطح محیط مالی پایین‌تری دارند کنش و نگرش خوبی نسبت به سلامتی و تندرستی ندارند (ولف و همکاران، ۲۰۲۰). همچنین پژوهش‌ها بیانگر این است که محیط مالی اثر مثبت و معنادار بر رویکرد یادگیری عمیق و اثری منفی و معنادار بر رویکرد یادگیری سطحی می‌گذارد به عبارت دیگر محیط مالی بر سبک‌های تفکر قانونی، قضایی، کلی، آزاداندیش، انتقادی، سلسله مراتبی و تفکر اجرایی اثری مثبت و معنادار دارد (هانگ و همکاران، ۲۰۱۹؛ شکری و همکاران، ۱۳۸۵) در ضمن به علاوه عواملی مانند میزان تحصیلات، درآمد، رشته تحصیلی، محل سکونت تأثیر مستقیمی بر میزان سواد مالی افراد دارند و رابطه معناداری میان آموزش‌های مالی و کنش مالی وجود دارد (دیانتی و حنیفه زاده، ۱۳۹۴). محیط مالی نقش مهمی در سلامت جسمانی و روانی، یادگیری، هوش و کنش از جمله کنش مالی دارد. با این وجود متغیر مذکور در پژوهش‌های مالی کم‌تر مورد توجه قرار گرفته است. با توجه به عوامل مهم ذکر شده از تأثیر محیط مالی بر روند زندگی اشخاص، پرداختن به این مهم در ایران بسیار محدود بوده و درجه اهمیت آن به خوبی مشهود است. زیرا سرمایه‌گذارانی که متعلق به محیط مالی بالاتری هستند عملکرد ذهنی بهتری دارند و در شرایط ریسکی اضطراب کمتری تحمل می‌کنند. بنابراین محیط مالی بالاتر بر مهارت‌های مغزی رفتاری اثر می‌گذارد. همچنین سرمایه‌گذاران متعلق به محیط مالی بالاتر

دوواستانی^۱، ۲۰۱۷) عزت‌نفس نیز پس از کنترل ویژگی‌های جمعیتی بر کنش مالی فرد تأثیر می‌گذارد (اسبودو و همکاران، ۲۰۱۸؛ فارل و همکاران، ۲۰۱۶). در پژوهش‌های اخیر مالی تأثیر عوامل روانشناسی مانند ویژگی‌های شخصیتی، عزت‌نفس، خودکنترلی بر کنش مالی بررسی شده است. اما کمتر تأثیر عوامل زیستی روانشناسی بر کنش مالی بررسی شده است. همچنین مباحث رفتار مالی متأسفانه هنوز جایگاه خود را برخلاف کشورهای توسعه‌یافته در کشورهای در حال توسعه پیدا نکرده است. عوامل تأثیرگذار بر کنش مالی تنها توانسته بخشی از این مهم را پوشش دهد. لذا به نظر می‌رسد پرداختن به همه جوانب تأثیرگذار بر کنش مالی گشایش بهتر در این خصوص داشته باشد و اهمیت آن مشهود است. زیرا بروز کنش مالی مثبت سبب می‌شود فرد پس‌انداز بیشتر، بدهی کمتر و اهداف مالی مشخصی در آینده داشته باشند، این عامل سبب می‌شود فرد از عملکرد مالی خود راضی باشد در نتیجه فرد در چنین شرایطی احساس آسودگی مالی بیشتری می‌کند.

محیط مالی: از نظر سطوح محیط مالی، محققین بین سطوح فردی و خانوادگی تفکیک قائل شده‌اند. در سطح خانوادگی، محیط مالی شامل اندازه‌هایی از قبیل درآمد، دارایی یا پس‌انداز خانوار است. در سطح فردی، محیط مالی می‌تواند به صورت عینی یا ذهنی تعریف شود. اندازه‌های عینی براساس تحصیلات، شغل و درآمد اندازه‌گیری می‌گردد. اندازه‌های ذهنی براساس درک افراد از محیط مالی خود در مقایسه با همسالان است. مؤلفه‌هایی چون درآمد، خرج و مخارج، تسهیلات و دارایی‌ها، تعیین‌کننده دسترسی افراد به عوامل سلامتی از قبیل غذای سالم و مراقبت‌های پزشکی و بهداشتی است. وضعیت شغلی به دلیل نقش آن در قرار دادن افراد در ساختار جامعه و متعاقب آن دسترسی افراد به منابع، مواجهه با مخاطرات فیزیکی و روان‌شناختی و سبک زندگی، در بررسی محیط مالی مورد استفاده قرار می‌گیرد اما شاید از تحصیلات به‌عنوان بنیادی‌ترین جزء محیط مالی یاد می‌گردد؛ چراکه تعیین‌کننده فرصت‌های شغلی و میزان درآمد افراد در آینده است. با کمک تحصیلات می‌توان به جنبه‌های مختلف زندگی افراد از قبیل رفتار و سبک زندگی پی برد. تحصیلات را می‌توان به شکل خیلی ساده و به صورت دو حالتی (باسواد و بی‌سواد) و یا به صورت رتبه‌ای بر اساس مدرک تحصیلی (دیپلم دبیرستان، فوق‌دیپلم، لیسانس و ...) و یا حالت پیوسته براساس سال‌های تحصیل اندازه‌گیری کرد (رنجبران و همکاران، ۱۳۹۳).

30 . Guo et al
31 . Wolfe et al
32 . Huang et al

27 . Dwiastanti
28 . Asebedo et al
29 . Farrell et al

دانش مالی بیشتری دارند. از کودکی از نظر مالی اجتماعی مغزی رفتاری شان بهتر است کنش مالی مثبت تری از خود نشان شده اند، بنابراین کنش مالی بهتری دارند. از آنجایی که سرمایه گذاران متعلق به محیط مالی بالاتر عملکرد مهارت های

جدول ۱: ادبیات پیشین پژوهش به ترتیب زمانی

محققان	سال	عنوان	نتایج
شکری و همکاران	۱۳۸۵	نقش محیط مالی، رویکردهای یادگیری و سبک های تفکر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان: آرایه مدل های علی	نتایج به دست آمده بیانگر این است که محیط مالی اثر مثبت و معنادار بر رویکرد یادگیری عمیق و اثری منفی و معنادار بر رویکرد یادگیری سطحی نشان دادند، همچنین محیط مالی بر سبک های تفکر قانونی، قضایی، کلی، آزاد اندیش و سلسله مراتبی، اثری مثبت و معنادار و بر سبک های تفکر اجرایی، جزئی و محافظه کار نشان داد. اثر غیر مستقیم محیط مالی از طریق رویکرد عمیق و سبک های تفکر قانونی، قضایی، کلی، سلسله مراتبی و آزاد اندیش بر پیشرفت تحصیلی، مثبت و معنادار و اثر غیرمستقیم محیط مالی از طریق رویکرد سطحی و سبک های تفکر اجرایی، جزئی و محافظه کار بر پیشرفت تحصیلی، منفی و معنادار به دست آمد.
علی مرادی	۱۳۹۰	مقایسه ی مهارت های مغزی رفتاری و سلامت روان در افراد معتاد وابسته به مواد مخدر و افراد بهنجار	یافته ها نشان داد که بین دو گروه در دو مهارت فعال ساز رفتاری و بازداری رفتاری تفاوت معنی دار وجود دارد ولی در مهارت ستیز و گریز تفاوتی مشاهده نشد. هم چنین میانگین نمرات گروه معتاد در مولفه های افسردگی، اضطراب و تنش نیز به طور معنی دار بیشتر از میانگین گروه بهنجار بود. به طور کلی نتایج پژوهش مذکور با فرضیات بنیادی نظریه حساسیت به تقویت گری و شرایط روان شناختی حاکم در افراد معتاد همسو می باشد.
صالحی و همکاران	۱۳۹۳	نظام های مغزی - رفتاری، سرسختی روان شناختی و تحمل ابهام در افراد عادی	تحلیل داده ها نشان داد که بین افراد سوء مصرف کننده مواد و افراد عادی در نظام های مغزی - رفتاری، سرسختی روان شناختی و تحمل ابهام تفاوت معنی داری وجود دارد. در خرده مقیاس نظام بازداری رفتاری، سرسختی روان شناختی و تحمل ابهام، نمرات افراد سوء مصرف کننده مواد به طور معناداری کمتر از افراد عادی، اما در نظام گرایش رفتاری نمرات آنان به طور معناداری بیشتر از افراد عادی بود. نتایج نشان داد که برخی از صفات شخصیتی مانند نظام های مغزی - رفتاری، سرسختی روان شناختی و تحمل ابهام نقش مهمی در گرایش به سوء مصرف مواد دارند.
دیانتی و حنیف زاده	۱۳۹۴	بررسی سطح سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن	نتایج بدست آمده نشان می دهد که وضعیت سواد مالی این افراد در حد مطلوبی نیست و نیازمند و علاقمند به بهره مندی از راهنمایی متخصصانی با عنوان "مشاور مالی خانواده" هستند. در ضمن علاوه بر بررسی وضعیت سواد مالی، به عواملی چون سن، جنس، میزان تحصیلات، میزان درآمد، رشته تحصیلی، انباشت سرمایه و محل سکونت پرداخته و روابط بین آنها را بررسی نموده که وجود ارتباط بین آنها و سواد مالی و کنش مالی تایید شده است.
محمد زاده ابراهیمی و همکاران	۱۳۹۴	نقش مهارت های مغزی - رفتاری در پیش بینی رفتارهای پرخطر دانش آموزان مقطع متوسطه شهر بجنورد	نتایج نشان داد که بین مهارت فعال سازی رفتاری، جستجوی سرگرمی و پاسخ به پاداش با رفتارهای پرخطر رابطه مثبت و معنی داری وجود داشت. رابطه بین سائق و مهارت بازداری رفتاری با رفتارهای پرخطر معنی داری نبود. به طور کلی افراد با مهارت بالای فعال سازی رفتاری، جستجوی سرگرمی و پاسخ به پاداش با افزایش احتمال وقوع رفتارهای پرخطر در آنها همراه است. مولفه جستجوی سرگرمی مهمترین نقش را در پیش بینی رفتارهای پرخطر دارد.
خسروی و حقایق	۱۳۹۶	مقایسه فعالیت مهارت های مغزی - رفتاری بین ورزشکاران رشته های ورزشی انفرادی و گروهی	نتایج نشان داد از بین شش مؤلفه پرسشنامه شخصیتی گری - ویلسون، در مؤلفه روی آوری بین ورزشکاران رشته های انفرادی و گروهی تفاوت معناداری وجود دارد. در مورد سایر متغیرهای پژوهش، تفاوت معناداری مشاهده نشد. از این یافته ها می توان نتیجه گرفت که مؤلفه مهارت فعال سازی رفتاری (که به معنی جستجوی فعالانه تقویت کننده های مثبت است) ممکن است در انتخاب رشته های ورزشی انفرادی و گروهی نقش داشته باشد.

محققان	سال	عنوان	نتایج
خداپناه و همکاران	۱۳۹۶	نقش واسطه ای تنظیم شناختی هیجان در رابطه بین مهارت های مغزی - رفتاری با رفتارهای خوردن در افراد دارای اضافه وزن و چاقی	نتایج پژوهش نشان داد که تنظیم شناختی هیجان ناسازگار به صورت نسبی رابطه بین مهارت های مغزی - رفتاری و رفتارهای خوردن را میانجی گری می کند. در نهایت مشخص شد، مدل با داده های مشاهده شده برازش مطلوب دارد و متغیرهای پیش بینی کننده ۵۳ درصد از واریانس رفتارهای خوردن را تبیین می کنند. مهارت های مغزی - رفتاری و تنظیم شناختی هیجان، نقش مهمی در پیش بینی رفتارهای خوردن افراد دارای اضافه وزن و چاقی ایفا می کند که در برنامه های پیشگیری و درمانی باید مد نظر قرار گیرند.
گوهری و غیور	۱۳۹۶	بررسی تاثیر عوامل انگیزشی، دینی و رفتار مالی والدین بر رفتارهای مالی جوانان: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه های شهر ارومیه	نتایج نشان می دهد که رفتار مالی جوانان تحت تاثیر مستقیم از باورهای دینی والدین و خودشان می باشند. همچنین، رفتار مالی والدین و آموزش های مالی آنان به طور معناداری بر رفتار مالی جوانان تاثیر گذار است.
مکوند حسینی و همکاران	۱۳۹۶	رابطه مهارت های مغزی - رفتاری و عواطف با اضطراب اجتماعی در دانشجویان	تحلیل داده ها نشان داد که مهارت بازداری رفتاری به صورت مستقیم با اضطراب اجتماعی رابطه معنادار دارد، همچنین به صورت غیرمستقیم از طریق عاطفه منفی با اضطراب اجتماعی رابطه دارد. این سیستم با عاطفه مثبت، رابطه منفی و معنی دار دارد. مهارت فعال سازی رفتاری نیز به طور غیرمستقیم و از طریق عاطفه مثبت می تواند بر اضطراب اجتماعی اثرگذار باشد. همچنین مهارت جنگ/گریز/بخت از طریق عاطفه منفی با اضطراب اجتماعی رابطه دارد. عاطفه مثبت و عاطفه منفی نیز هر دو با اضطراب اجتماعی رابطه معنی دار دارند. بر اساس یافته ها، مهارت های مغزی رفتاری با اضطراب اجتماعی رابطه دارند. از طرف دیگر تغییرات سطح عاطفه مثبت و منفی، می توانند در پیش بینی اضطراب اجتماعی موثر باشند.
جمشیدی و قالباف اصل	۱۳۹۷	بررسی تأثیر شخصیت سرمایه گذاران بر رفتار معاملاتی و عملکرد سرمایه گذاری آنان؛ شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران	نتایج نشان می دهد فراوانی معامله افراد با مرکز کنترل بیرونی، رفتار نوع A و تمایل به حداکثرسازی زیاد، بیشتر است (بیشتر خرید و فروش می کنند). همچنین افراد با مرکز کنترل بیرونی و خودارزیابی و هیجان خواهی زیاد، تنوع پرتفوی کمتری دارند. در نهایت اینکه فراوانی معاملات بیشتر با عملکرد بهتر مرتبط است، در حالی که تنوع پرتفوی تأثیری بر عملکرد افراد ندارد. به طور کلی ویژگی های شخصیتی متفاوت بر اجزای متمایز رفتار معاملاتی و به دنبال آن عملکرد معاملاتی را متأثر می کند.
مجدی و همکاران	۱۳۹۹	مقایسه مهارت های مغزی / رفتاری و دشواری در تنظیم هیجان در دانشجویان با و بدون نشانگان بالینی اختلال اضطراب اجتماعی	مهارت های مغزی رفتاری و دشواری در تنظیم هیجان مولفه های مهمی در آسیب شناسی اختلال اضطراب اجتماعی می باشند که می توان از آن ها در راستای شناخت بیشتر ویژگی های شخصیتی، انگیزشی و هیجانی درگیر در اختلال اضطراب اجتماعی و همچنین درمان این اختلال سود جست.
کارور و وایت	۱۹۹۴	بازداری رفتاری، فعال سازی رفتاری و پاسخ های عاطفی به پاداش و تنبیه: مقیاس BIS/BAS.	یافته ها نشان داد که سیستم انگیزشی کلی و زیربنای رفتار انسان مهارت بازداری رفتاری (BIS) و همچنین مهارت فعال سازی رفتاری (BAS) است. همچنین افرادی که مهارت بازداری رفتاری بالاتری داشتند عصبی تر در عوض افرادی که مهارت فعال سازی رفتاری بالاتر داشتند شاد تر و خوشبین تر بودند.
شیم و همکاران	۲۰۰۹	مسیرهای موفقیت در زندگی: مدل مفهومی آسودگی مالی برای بزرگسالان جوان	نتایج ما نشان می دهد که خودشکوفایی ارزش های شخصی، آموزش مالی در خانه، و آموزش مالی رسمی در مدرسه ممکن است نقش های اجتماعی سازی پیش بینی کننده مهمی را در راه هایی ایفا کنند که بزرگسالان جوان در مورد مسائل مالی دانش کسب می کنند و نگرش ها و نیات رفتاری را بر اساس آن دانش شکل می دهند. این حوزه های مالی، همراه با انتظارات هنجاری والدین و کنترل رفتاری ادراک شده جوانان، با آسودگی مالی آنها مرتبط بود که به نوبه خود با موفقیت تحصیلی و رضایت کلی از زندگی و همچنین سلامت روانی و جسمانی مرتبط بود.

محققان	سال	عنوان	نتایج
گاتر و کوپر	۲۰۱۱	رفتارهای مالی و آسودگی مالی دانشجویان	نتایج مقایسه میانگین ها نشان داد که بین سطح آسودگی مالی از نظر عوامل مختلف اجتماعی-اقتصادی و رفتارهای مالی تفاوت معناداری وجود دارد. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل رگرسیون نشان داد که بودجه بندی، پس انداز، رفتارهای مخاطره آمیز کارت اعتباری، و خرید اجباری به طور قابل توجهی با آسودگی مالی در هنگام کنترل اطلاعات جمعیت شناختی، ویژگی های مالی، تحصیلات مالی و تمایلات مالی مرتبط هستند.
کیمبرل و همکاران	۲۰۱۲	مهارت فعال سازی و بازداری رفتاری و سوگیری: نقش سوگیری شخصیتی و شناختی در اضطراب اجتماعی	نتایج نشان داد که سوگیری های شناختی تأثیر مهارت بازداری رفتاری و مهارت فعال سازی رفتاری را بر اضطراب اجتماعی واسطه می کند.
وونگ و کاردوچی	۲۰۱۳	آیا شخصیت بر رفتار تحمل ریسک مالی شخصی تأثیر می گذارد؟	نتایج نشان داد که برونگرایی و گشودگی با تحمل ریسک مالی رابطه مثبتی دارند در حالی که وظیفه شناسی و توافق پذیری با تحمل ریسک مالی ارتباط منفی دارند. و بین ثبات عاطفی و تحمل ریسک مالی رابطه ای وجود ندارد.
ملیک و همکاران	۲۰۱۴	نقش مهارت بازداری فعال سازی رفتاری در آسیب پذیری افسردگی در دختران نوجوان.	یافته ها نشان داد که دختران افسرده سیستم بازداری رفتاری فعال تری دارند اما مهارت بازداری رفتاری بالا به عنوان یک عامل پیشبینی کننده افسردگی شناسایی نشد. با این حال، نوجوانان افسرده را از افراد سالم متمایز می کند.
فارل و همکاران	۲۰۱۶	اهمیت خودکارآمدی مالی در تبیین رفتار مالی شخصی زنان	نتایج نشان می دهد که زنان با خودکارآمدی مالی بالاتر بیشتر سرمایه گذاری و پس انداز را در رفتار مالی خود دارند و کمتر از وام و بدهی استفاده می کنند. حتی در با در نظر گرفتن سایر عوامل مهم مانند تحصیلات، ریسک مالی، سن و درآمد خانوار خودکارآمدی مالی تأثیر قابل توجه بر رفتار مالی زنان دارد.
کمپسون و همکاران	۲۰۱۷	مدل مفهومی آسودگی مالی	یافته ها نشان داد که سه کنش «پس انداز فعال»، «محدودیت در هزینه» و «وام گرفتن برای هزینه های روزانه» مؤثر بر آسودگی مالی هستند. در این پژوهش، محیط مالی، متغیر زمینه ای بود. همچنین، در پژوهش مذکور «منبع کنترل» به عنوان یک متغیر روانشناسی به طور غیرمستقیم بر آسودگی مالی اثر می گذارد.
ایماشو و کیم	۲۰۱۷	تفاوت های روانی افراد از نسل های مختلف در تصمیم گیری های مالی	علیرغم تعداد زیادی از اقدامات آموزشی در زمینه مالی، سطح آموزش مالی در قزاقستان نسبتاً پایین است. این مطالعه با مقایسه سواد مالی و توانایی تصمیم گیری مالی در بین نسل ها می پردازد. به طوری که نتایج نشان داد که هر دو نسل از نظر اقتصادی ضعیف هستند، به ویژه، فاقد دانش مالی هستند.
دوواستانی	۲۰۱۷	تأثیر دانش مالی و نگرش مالی بر منبع کنترل و رفتار مدیریت مالی	نتایج نشان داد که دانش مالی تأثیری بر منبع کنترل یا رفتار مدیریت مالی ندارد. در حالی که نگرش مالی بر منبع کنترل و رفتار مدیریت مالی تأثیر معناداری دارد. این مطالعه همچنین تأثیر معناداری بین منبع کنترل با رفتار مدیریت مالی دانشجویان دانشکده اقتصاد و بازرگانی دانشگاه کانجوروهان ملنگ نشان داد.
اسبودو و همکاران	۲۰۱۸	خودکارآمدی مالی و رفتار پس انداز باننشستگان	نتایج نشان داد که خودکارآمدی مالی پس از کنترل ویژگی های جمعیت شناختی، ویژگی های مالی و انگیزه های پس انداز، با رفتار پس انداز رابطه مثبتی دارد.
فنتون اوکروی و همکاران	۲۰۱۸	پیامدهای اختلال خرید تکانشی (ناگهانی): آیا خرید تکانشی به عنوان خود تنظیمی ناکارآمد قابل درک است؟	نتایج مطالعه نشان می دهد که خرید تکانشی برای کسانی که بیشترین نیاز را به تنظیم خلق دارند و کمترین استراتژی های تنظیم هیجان را دارند، رایج تر است. این نشان می دهد که خرید تکانشی ممکن است به عنوان شکست خودتنظیمی در رابطه با اهداف بلند مدت و به عنوان یک استراتژی برای تنظیم خلق و خوی درک شود. همچنین افرادی که مهارت بازداری رفتاری بالاتری داشتند بیشتر خرید تکانشی داشتند.
پیترنبرگ و پاریس	۲۰۱۹	توانایی های غیرشناختی و پریشانی مالی	این مقاله یلفته هایی از چگونگی تأثیر توانایی های غیرشناختی بر پریشانی مالی ارائه می دهد. به طوری که خانواده هایی که در یک پنجم پایینی توانایی های غیرشناختی قرار دارند، ۱۰ برابر بیشتر از افرادی که در یک پنجم بالایی توانایی شناختی قرار دارند، دچار ناراحتی مالی می شوند.

محققان	سال	عنوان	نتایج
یونس و همکاران	۲۰۱۹	تأثیر خودکنترلی، سواد مالی و رفتار مالی بر آسودگی مالی	این مقاله پژوهشی نتیجه می‌گیرد که خودکنترلی و سواد مالی از طریق رفتار مالی بر آسودگی مالی تأثیر می‌گذارد. سواد مالی تأثیر مستقیم قابل توجهی بر آسودگی مالی دارد، اما تأثیر مستقیم خودکنترلی بر آسودگی مالی ناچیز است. تأثیر رفتار مالی بر آسودگی مالی قوی‌تر از تأثیرات سواد مالی و خودکنترلی بر آسودگی مالی است.
مهدزان و همکاران	۲۰۱۹	عوامل تعیین کننده آسودگی مالی ذهنی در سه گروه مختلف درآمدی خانوار در مالزی	نتایج نشان می‌دهد که رفتار مالی و منبع کنترل رابطه مثبت معناداری با آسودگی مالی ذهنی دارند، در حالی که استرس مالی و دانش مالی با آسودگی مالی ذهنی در همه خانوارها (ضعیف، متوسط و قوی) رابطه منفی معنادار دارند.
ون استوم و همکاران	۲۰۱۹	پیش‌بینی پیشرفت تحصیلی با استفاده از معیارهای ژنتیک و محیط مالی	در کودکانی که از خانواده‌هایی با سطح محیط مالی بالا می‌آیند، ۷۷ درصد به دانشگاه می‌روند، در حالی که ۲۱ درصد از کودکان با پیشینه سطح محیط مالی پایین به دانشگاه می‌روند.
هانگ و همکاران	۲۰۱۹	بررسی تأثیر محیط مالی خانواده بر تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی چینی با میانجی‌گری خودکارآمدی	محیط مالی خانواده تأثیر مثبت هرچند محدودی بر خودکارآمدی و تفکر انتقادی در دانشجویان پزشکی چینی دارد همچنین خودکارآمدی اثر میانجی بر رابطه بین محیط مالی با تفکر انتقادی دارد.
عصاری و همکاران	۲۰۲۰	وضعیت اجتماعی-اقتصادی ذهنی و حجم آمیگدال کودکان	نتیجه نشان داد که وضعیت اجتماعی و اقتصادی ذهنی بالا و آموزش والدین به طور مستقل با اندازه کل آمیگدال بزرگ‌تر همراه بود. ارتباط بین SES ذهنی بالا و حجم کل آمیگدال بزرگ‌تر برای کودکان سیاهپوست و لاتین تبار کمتر از کودکان سفیدپوست و غیر لاتین بود.
گوو و همکاران	۲۰۲۰	اثرات ناخودآگاه مرتبط با سطح محیط مالی پایین بر روان رنجوری	نتایج نشان داد که، محیط مالی اثرات مستقیمی بر روان رنجوری دارد. بر این اساس افراد در محیط مالی پایین ممکن است برای مهار احساسات منفی، به ویژه مهار افکار ناگهانی با مشکل روبرو شوند.
ولف و همکاران	۲۰۲۰	محیط مالی و آمادگی جسمانی در جوانان	به طور کلی نتایج نشان داد که گروه با محیط مالی بالاتر نسبت به گروه‌های با سطح محیط مالی پایین و متوسط شاخص توده بدنی، و زمان استقامت قلبی عروقی و آمادگی جسمانی بهتری داشتند.
حیدری و همکاران	۲۰۲۰	رابطه مهارت‌های بازداری/فعال سازی رفتار و عزت نفس با افسردگی: نقش واسطه‌ای اضطراب اجتماعی	نتایج نشان می‌دهد که بین سیستم‌های بازداری/فعال‌سازی رفتاری و عزت نفس با اضطراب اجتماعی و افسردگی ارتباط معناداری وجود دارد و سیستم‌های بازداری/فعال‌سازی رفتاری و عزت نفس با واسطه‌گری اضطراب اجتماعی تأثیر غیرمستقیم معناداری بر افسردگی داشتند. بر اساس نتایج، ۲۰ درصد از واریانس اضطراب اجتماعی توسط سیستم‌های بازداری/فعال‌سازی رفتاری و عزت نفس تبیین می‌شود. علاوه بر این، سیستم‌های بازداری/فعال‌سازی رفتاری، عزت نفس و اضطراب اجتماعی نیز ۴۷ درصد از واریانس افسردگی را در دانش آموزان توضیح می‌دهند.
نادر نژاد و همکاران	۲۰۲۰	رابطه مهارت‌های مغزی با رفتارهای پرخطر و رفتارهای مصرف مواد در جوانان	یافته‌ها حاکی از آن است که مهارت بازداری رفتاری (BIS) و رفتارهای پرخطر مرتبط با روند مصرف مواد مخدر معنادار است. نتایج نشان داد که خرده‌مقیاس‌های مهارت فعال‌سازی و خرده‌مقیاس‌های مواد مخدر می‌تواند رفتار پرخطر پیش‌بینی کند. همچنین به نظر می‌رسد افرادی که مهارت فعال‌سازی رفتاری (BAS) بالاتری دارند و در جستجوی لذت هستند، در برابر مصرف مواد و رفتار پرخطر آسیب‌پذیر هستند.
پاندی و همکاران	۲۰۲۰	تأثیر اجتماعی شدن مالی، سواد مالی و نگرش نسبت به پول بر آسودگی مالی جوانان	این مطالعه با نشان دادن اینکه بحث مالی با والدین در دوران کودکی به طور مثبت بر آسودگی مالی بزرگسالان جوان تأثیر می‌گذارد به ادبیات کمک می‌کند. علاوه بر این، مشخص شد که رابطه بین سواد مالی و آسودگی مالی معنادار نیست. همچنین این مطالعه نقش نگرش نسبت به پول را به عنوان یک پیش‌بینی‌کننده قوی آسودگی مالی نشان می‌دهد.

نتایج	عنوان	سال	محققان
نتایج تحقیق حاکی از آن است که دانش مالی بر رفتار مالی، نگرش مالی بر رفتار مالی، خودکنترلی بر رفتار مالی تأثیر معناداری دارد. همچنین خودکنترلی با میانجی جزئی رابطه دانش مالی بر رفتار مالی و به علاوه خودکنترلی میانجی جزئی رابطه نگرش مالی و رفتار مالی است.	دانش مالی، نگرش مالی و رفتار مدیریت مالی: با میانجی گری خودکنترلی	۲۰۲۰	سیسوانتی و هالیدا

۴- روش‌شناسی پژوهش

بر اساس مدل پياز پژوهش می‌توان اذعان نمود که فلسفه پژوهش حاضر اثبات‌گرایی بوده و جهت‌گیری آن بر اساس تحقیقات کاربردی می‌باشد. رویکرد پژوهش حاضر قیاسی که از طریق تبیین فرضیه و با استفاده از ابزار پرسشنامه مورد بررسی قرار گرفته و گردآوری داده‌ها به صورت میدانی و روش پژوهش کمی است. همچنین این تحقیق از لحاظ راهبرد و هدف پیمایشی- توصیفی و در بازده زمانی سال ۹۹ به صورت مقطعی انجام شده است.

۴-۱- جامعه و نمونه پژوهش

جامعه آماری پژوهش را سرمایه‌گذاران بورس اوراق بهادار تشکیل می‌دهد. در این پژوهش سرمایه‌گذارانی انتخاب شدند که اولاً نقش مهمی در برنامه‌ریزی درآمد خود/یا خانواده داشته باشند. ثانیاً سهام‌دار فعال باشند، یعنی در یک سال ۴ مرتبه حداقل اقدام به خریدوفروش سهام کرده باشند. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شده است. به‌منظور جمع‌آوری نمونه تعداد ۴۵۰ پرسشنامه (۳۰۰ پرسشنامه الکترونیکی، ۱۵۰ پرسشنامه کاغذی) بین سهام‌داران پخش شد که از این تعداد، ۴۳۰ پرسشنامه جمع‌آوری شد و ۴۱۴ مورد پذیرفته شد. تعیین جامعه آماری بر اساس جدول مورگان صورت گرفته که حداقل ۳۸۴ نفر هست.

۴-۲- ابزارهای پژوهش و روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

پرسشنامه این پژوهش در ۵ بخش تنظیم شده است. بخش اول به اطلاعات جمعیت‌شناسی از قبیل سن، جنسیت، تحصیلات، درآمد اختصاص داشت. بخش دوم پرسشنامه پژوهش، متغیرهای مهارت فعال‌سازی و بازداری رفتاری می‌باشد که برای این منظور از پرسشنامه استاندارد کارور و وایت (۱۹۹۴) استفاده شده است. بخش سوم پرسشنامه مربوط به متغیر آسودگی مالی هست که در بخش ذکر شده از پرسشنامه پراویتز و همکاران^۱ (۲۰۰۶) استفاده شده است. بخش چهارم پرسشنامه به متغیر کنش مالی اختصاص یافته، بدین منظور از پرسشنامه

به‌طور خلاصه با مرور پژوهش‌های گذشته و نتایج پژوهش‌های فوق، خلأهای پژوهشی شناسایی می‌شود، از جمله اینکه پژوهش‌های کمتری تأثیر مهارت‌های مغزی رفتاری سرمایه‌گذاران را بر کنش و آسودگی مالی بررسی کرده‌اند. همچنین محیط مالی معمولاً به‌عنوان عامل زمینه‌ای در مدل آسودگی مالی استفاده می‌شد و به نقش تعدیل‌گر آن در مدل مفهومی آسودگی مالی توجهی نشده است. علاوه بر موارد ذکر شده در اکثر پژوهش‌های آسودگی مالی از مدل میانجی ساده استفاده شده از آنجایی که پژوهش‌های علوم مالی با انسان سروکار دارند به‌منظور درک عمیق‌تر روابط، استفاده از مدل میانجی تعدیل‌شده به‌جای مدل میانجی ساده روابط پنهان بین عوامل مؤثر بر آسودگی مالی را کامل‌تر توضیح می‌دهد.

۳- فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول: مهارت فعال‌سازی رفتاری با کنش مالی رابطه مثبت دارد.

فرضیه دوم: مهارت بازداری رفتاری با کنش مالی رابطه منفی دارد.

فرضیه سوم: مهارت فعال‌سازی رفتاری با آسودگی مالی رابطه مثبت دارد.

فرضیه چهارم: مهارت بازداری رفتاری با آسودگی مالی رابطه منفی دارد.

فرضیه پنجم: کنش مالی با آسودگی مالی رابطه مثبت دارد.

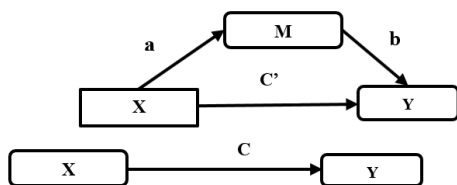
فرضیه ششم: کنش مالی رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می‌دهد.

فرضیه هفتم: کنش مالی رابطه بین مهارت بازداری رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می‌دهد.

فرضیه هشتم: کنش مالی واسطه رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری و آسودگی مالی است به‌نحوی که قدرت میانجی‌گری کنش مالی تحت تأثیر تعدیل‌کنندگی محیط مالی است.

فرضیه نهم: کنش مالی واسطه رابطه بین مهارت بازداری رفتاری و آسودگی مالی است به‌نحوی که قدرت میانجی‌گری کنش مالی تحت تأثیر تعدیل‌کنندگی محیط مالی است.

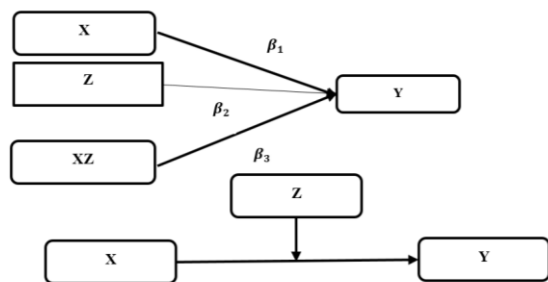
باشد. اثر میانجی کامل وقتی وجود دارد که مسیر (c') وجود نداشته باشد (شکل، ۱).

شکل ۱: روش‌شناسی مدل میانجی

۴-۵- روش‌شناسی مدل تعدیل‌گری

در شکل (۲)، X متغیر مستقل، Z متغیر تعدیل‌گر، XY اثرات متقابل تعدیل‌گری و Y متغیر وابسته مدنظر گرفته شده است. اثرات تعدیل معمولاً تحت عنوان تعامل بین عوامل یا متغیرها مورد بحث قرار می‌گیرد که در آن اثر یک متغیر به سطوح متغیر دیگر در تجزیه و تحلیل بستگی دارد. به بیان دیگر، تعدیل به بررسی تعامل آماری بین دو متغیر مستقل در پیش‌بینی یک متغیر وابسته گفته می‌شود. اثرات تعدیل با استفاده از برابری ضرایب مسیرهای ($\beta_3, \beta_2, \beta_1$) مورد بررسی قرار می‌گیرد. ضریب مسیر (β_3) به عبارت دیگر ضریب رابطه اثر متقابل تعدیل‌گری XY با متغیر وابسته Y اثر تعدیل‌گری را نشان می‌دهد. چنانچه مسیر (β_3) تفاوت معنی‌داری با صفر داشته باشد، رابطه X با Y توسط Z تعدیل می‌شود. اثر تعدیل‌گری بر دو نوع است، تعدیل کامل و شبه تعدیل‌گر. اگر ضرایب مسیرهای ($\beta_3, \beta_2, \beta_1$) مخالف صفر و معنادار باشند، در این صورت (Z) یک متغیر تعدیل‌گر جزئی است؛ اما اگر ($\beta_3 \neq 0, \beta_2 = 0$) در این صورت متغیر Z یک متغیر تعدیل‌گر خالص می‌باشد (شارما، ۱۹۸۱).

شکل ۲: روش‌شناسی مدل تعدیل‌گری

پتریچ و همکاران^۱ (۲۰۱۵) استفاده شده است. بخش پنجم پرسشنامه، برای متغیر محیط مالی مدنظر قرار گرفته که از پرسشنامه قدرت نما (۱۳۹۲) استفاده شده و در پژوهش‌های داخل کشور مورد توجه است.

جدول ۲: اطلاعات پرسشنامه و منبع آن

متغیر مورد ارزیابی	سؤالات پرسشنامه	منبع پرسشنامه
مهارت بازداری رفتاری	۱ تا ۷	کارور و وایت (۱۹۹۴)
مهارت فعال‌سازی رفتاری	۸ تا ۲۰	کارور و وایت (۱۹۹۴)
محیط مالی	۲۱ تا ۲۴	قدرت نما (۱۳۹۲)
کنش مالی	۲۵ تا ۳۱	پاتریچ و همکاران (۲۰۱۵)
آسودگی مالی	۳۲ تا ۳۸	پراویتز و همکاران (۲۰۰۶)

۴-۳- پایایی و روایی پرسشنامه

برای روایی دو نوع روش منطقی و سازه در این پژوهش به کار گرفته شده است. روایی منطقی به دو نوع: روایی ظاهری و روایی محتوا تقسیم می‌شود. هرچند برای سنجش متغیرها از پرسشنامه استاندارد استفاده شده است، اما برای تائید روایی ظاهری و محتوایی، پرسشنامه پس از تدوین در اختیار خبرگان قرار گرفته و با قضاوت حرفه‌ای آن‌ها تائید شد. روایی سازه گویای آن است که نتایج حاصل از به‌کارگیری ابزار سنجش تا چه اندازه با نظریه یا نظریه‌هایی که ابزار (آزمون) بر اساس آن‌ها تدوین شده است، تناسب دارد (مهرگان و زالی، ۱۳۸۵). در این نوع از روایی، تحلیل عاملی تأییدی استفاده می‌شود که در پژوهش حاضر نیز به‌کاربرده شده است. برای سنجش پایایی پرسشنامه از معیار پایایی آلفا کرونباخ و یا شاخص بروزتر آن، پایایی ترکیبی استفاده می‌شود که اگر مقدار هر دو معیار بالاتر از ۰/۷ باشد، پایایی موردقبول است (هیر و همکاران^۲، ۲۰۱۰).

۴-۴- روش‌شناسی مدل میانجی

در شکل (۱)، X متغیر مستقل، M متغیر میانجی و Y متغیر وابسته مدنظر گرفته شده است. بر اساس مدل ماتیو و تیلور^۳ (۲۰۰۶)، برای بررسی تأثیر متغیر میانجی پیش‌شرط‌هایی وجود دارد. شرط اول، معنادار بودن مسیر (c)، شرط دوم بررسی معنادار بودن مسیر (a) و شرط سوم بررسی معنادار بودن مسیر (b) می‌باشد (شکل، ۱). اگر هر سه شرط حادث شد، تأثیر میانجی وجود دارد. اثر میانجی بر دو نوع است، میانجی جزئی و کامل. اثر میانجی جزئی وقتی وجود دارد که مسیر (c') وجود داشته

36 . Mathieu & Taylor
37 . Sharma

34 . Potrich et al
35 . Hair et al

۴-۶- روش‌شناسی مدل میانجی تعدیل‌شده

برخی از مقالات اولیه در مورد میانجی‌گری و تعدیل‌گری، مانند مقاله بارون و کنی^۱ (۱۹۸۶) در مورد میانجی‌تعدیل‌شده بحث می‌کنند. با این حال، همه این مقالات توضیح مختصری درباره روش‌شناسی و تحلیل مدل میانجی‌تعدیل‌شده می‌دهند. روش‌های تحلیلی برای بررسی اثر میانجی‌گری و یا تعدیل‌گری به خوبی توسعه یافته و به‌طور معمول استفاده می‌شوند. اما توجه به این نکته ضروری است که این دو فرایند ممکن است به روش‌هایی باهم ترکیب شوند، به‌طور مثال به مدل میانجی‌تعدیل‌شده یا تعدیل‌گری میانجی‌شده تبدیل شوند. اگرچه در ادبیات قبلی در مورد مدل‌های مذکور بحث کرده‌اند، اما روش‌های تحلیلی مدل‌های میانجی‌تعدیل‌شده یا تعدیل‌گری میانجی‌شده به‌طور کامل بیان نشده بود. پژوهش مولر و جوود^۲ (۲۰۰۵) و هیز و همکاران (۲۰۱۸) استراتژی‌های تحلیلی برای ارزیابی هر دو مدل میانجی‌گری تعدیل‌شده و تعدیل‌گری میانجی‌شده را ارائه دادند. مولر و جوود (۲۰۰۵) و هیز و همکاران (۲۰۱۸) معتقدند در مدل میانجی‌تعدیل‌شده ابتدا باید مدل میانجی باشد و در ادامه با حضور متغیر میانجی به متغیر تعدیل‌گر نیاز پیدا می‌شود. در مدل میانجی‌تعدیل‌شده فرض بر این است که متغیر مستقل از طریق متغیر میانجی بر متغیر وابسته اثر می‌گذارد، با فرض اینکه متغیر میانجی توسط یک متغیر تعدیل‌گر تقویت می‌شود. همچنین گاهی اوقات امکان دارد بین متغیر مستقل و وابسته نیاز به متغیر تعدیل‌گر نباشد و با حضور متغیر میانجی حضور متغیر تعدیل‌گر نیاز شود. همچنین پژوهشگران مذکور توصیه به استفاده از روش بوت استرپ^۳ برای تقریب فاصله‌ی اطمینان جهت آزمون مدل میانجی‌تعدیل‌شده در سطوح مختلف متغیر تعدیل‌گر کردند. در آمار، بوت استرپ یک روش بازنمونه‌گیری و محاسباتی آماری-کامپیوتری برای تعیین میزان دقت برآوردگرهای حاصل جامعه نمونه است. در این تکنیک می‌توان تقریباً هر آماره‌ای از توزیع جامعه نمونه را تخمین زد (هیز و همکاران، ۲۰۱۸).

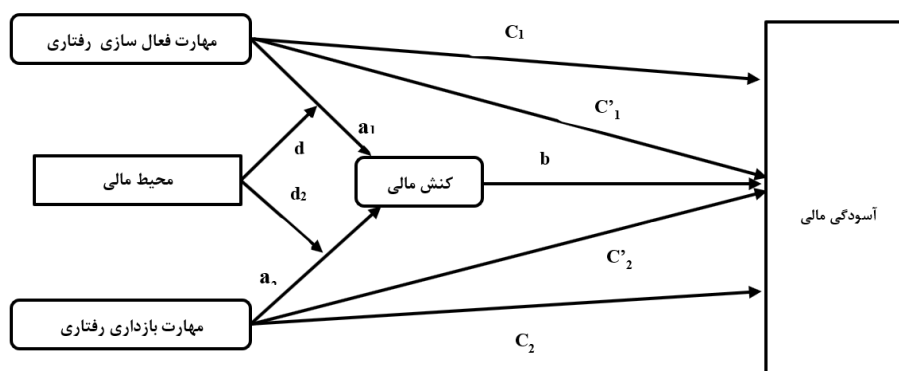
۴-۷- مدل میانجی، تعدیل‌گری، میانجی‌تعدیل‌شده

پژوهش

همان‌طور که در شکل (۳) نشان داده شده است. در ابتدا، تأثیر مهارت های فعال‌سازی و بازداری رفتاری بر کنش مالی مسیره‌های c_1 و c_2 ، سپس درگام دوم تأثیر مهارت‌های فعال‌سازی و بازداری رفتاری بر کنش مالی به ترتیب مسیره‌های a_1 و a_2 ، در

گام سوم تأثیر کنش مالی بر آسودگی مالی به عبارتی مسیر b بررسی می‌شود. برای تشخیص اثر میانجی (جزئی یا کامل بودن) مسیره‌های (c_2, c_1) مدنظر قرار می‌گیرد.

سپس ضریب روابط بین مهارت‌های فعال‌سازی و بازداری رفتاری با کنش مالی به ترتیب مسیره‌های a_1 و a_2 با توجه به محیط مالی (متغیر تعدیل‌گر) بررسی می‌شود. به‌عبارت‌دیگر تعامل محیط مالی در پیش‌بینی متغیر کنش مالی با مهارت‌های فعال‌سازی و بازداری رفتاری مورد توجه قرار می‌گیرد (شکل، ۳). اثر متقابل بین مهارت های فعال‌سازی و بازداری رفتاری (متغیرهای مستقل) و محیط مالی (متغیر تعدیل‌گر) به‌علاوه‌ی ضریب مسیره‌های a_1 و a_2 ، به‌عبارت‌دیگر شیب‌های ساده ($a_1+z_1; a_2+z_2$) شکل (۴) در سطوح پایین، متوسط و بالای وضعیت محیط مالی بررسی می‌شود. سطح پایین وضعیت محیط مالی به‌اندازه یک انحراف معیار کمتر از میانگین خودش ($a+z_1*(mean-1sd \text{ on } ses); a+z_2*(mean-1sd \text{ on } ses)$) شکل (۴)، سطح متوسط محیط مالی به‌عبارت‌دیگر میانگین خودش ($mean$) و سطح زیاد محیط مالی به‌اندازه یک انحراف معیار بیشتر از میانگین خودش ($a+z_1*(mean+1sd \text{ on } ses); a+z_2*(mean+1sd \text{ on } ses)$) می‌باشد. فواصل اطمینان این شیب‌ها در سه سطح متغیر تعدیل‌گر (محیط مالی) با استفاده از بوت استرپ شکل می‌گیرد و اگر صفر شامل حد بالا یا پایین فواصل اطمینان نباشد، شیب ساده در آن سطح معنادار به‌عبارت‌دیگر در آن سطح محیط مالی رابطه بین مهارت‌های فعال‌سازی و بازداری مغزی رفتاری با آسودگی مالی را تقویت می‌کند (مولر و جوود، ۲۰۰۵). همچنین بر اساس الگوی شارما (۱۹۸۱) پیش‌شرط تعدیل‌گری، معناداری اثر متقابل در حضور سایر متغیرها می‌باشد (تائبی و همکاران، ۱۳۹۶). در مرحله بعد تأثیرات غیرمستقیم مشروط مهارت‌های فعال‌سازی و بازداری مغزی رفتاری از طریق کنش مالی بر آسودگی مالی مسیره‌های (a_1 و b ; b و a_1) در سطوح پایین، متوسط و بالای محیط مالی بررسی می‌شود (شکل، ۳). درنهایت شاخص میانجی‌گری تعدیل‌شده که یک شاخص ارتباط خطی بین تأثیرات غیرمستقیم مشروط و تعدیل‌کننده می‌باشد، محاسبه می‌گردد (هیز و همکاران، ۲۰۱۸).

شکل ۳: مدل مفهومی پژوهش

جدول ۳: آمار توصیفی

نام متغیر	نماد لاتین متغیر	میانگین	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
آسودگی مالی	FWB	۲/۱۸	۰/۶۸	۱	۵
کنش مالی	FB	۳/۶۲	۰/۹۵	۱	۵
محیط مالی	SES	۲/۵۸	۰/۸۲	۱	۵
مهارت فعال سازی رفتاری	BAS	۲/۴۳	۰/۴۳	۱	۵
مهارت بازداری رفتاری	BIS	۲/۸۰	۱/۰۲	۱	۵

از روش معادلات ساختاری (SEM^1) و نرم افزار آماری آموس نسخه ۲۶ برای تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید. برای پیش بینی مقدار پارامترهای ناشناخته از روش برآورد حداکثر درست نمایی (MLE^2) استفاده شده است. در روش مذکور داده ها باید به طور نرمال توزیع شوند، اما در تحلیل از طریق بوت استرپ (بازنمونه گیری) شرط مذکور وجود ندارد. از روش بوت استرپ برای استنباط و بررسی معناداری ضرایب آماری استفاده می شود (رحمانی خلیلی و صفویان، ۱۳۹۸). در پژوهش حاضر نیز از روش بوت استرپ استفاده شده است.

۵- یافته های پژوهش

۵-۱- نتایج آمار توصیفی

تعداد پاسخ دهندگان به پرسشنامه ۴۱۴ نفری باشد. از حیث نوع جمعیت ۵۰/۱٪ زن و ۴۹/۹٪ مرد و مدرک تحصیلی آن ها از زیر دیپلم تا دکتری مشاهده شد که ۳۷/۹٪ آن را سرمایه گذاران با مدرک تحصیلی ارشد به بالا می باشند که بیشترین فراوانی را تشکیل می دهند. همچنین از نظر وضعیت تأهل ۶۷٪ پاسخ دهندگان متأهل می باشند. میانگین سنی پاسخ دهندگان نیز ۳۵ سال است.

در جدول ۳ آمار توصیفی حداقل و حداکثر، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش ارائه شده است. برای اندازه گیری این متغیرها از طیف لیکرت (۱ تا ۵) استفاده شد. میانگین متغیر آسودگی مالی (۲/۱۸)، محیط مالی (۲/۵۸) همچنین متغیر کنش مالی دارای میانگین (۳/۶۲) می باشد. میانگین متغیرها نشان می دهد که وضعیت مالی جامعه آماری مناسب نیست.

۵-۲- آزمون های پایایی و روایی

از تحلیل عاملی تأییدی برای تعیین میزان معتبر بودن مدل، مناسب بودن بار عاملی و میزان مناسب بودن مدل اندازه گیری استفاده شد. سازه ها به صورت جداگانه و همه باهم مورد بررسی قرار گرفتند (به عنوان یک مدل اندازه گیری). تحلیل عاملی تأییدی نیاز به سه معیار دارد. اول، هر سازه با شاخص های خود همبستگی داشته باشد. دوم، بار عاملی برای همه شاخص ها باید حداقل ۰/۵ باشد. سوم، مدل از برازش مناسبی برخوردار باشد. در تفسیر بارهای عاملی باید به این نکته توجه نمود، بار عاملی مقدراری بین صفر و یک است. بدون در نظر گرفتن علامت بارهای عاملی، اگر بار عاملی بالاتر از ۰/۵ باشد بار عاملی مطلوب است. سؤالات ۲ و ۳ متغیر مهارت بازداری رفتاری که بار عاملی کمتر از ۰/۵ داشتند حذف شدند. اگر آلفا کرونباخ و پایایی سازه بیش از ۰/۷ باشد پایایی سازه قابل قبول است (هیر و همکاران، ۲۰۱۰). تمامی متغیرها دارای پایایی مرکب و آلفا کرونباخ بالاتر از ۰/۷ هستند که نشان دهنده پایایی قابل قبول متغیرهای پژوهش است. بر اساس نتایج جدول ۴ روایی همگرایی

42- Maximum Likelihood Estimation

41 . Structural Equation Modeling

مهارت بازداری رفتاری با نماد لاتین (BIS)، محیط مالی با نماد لاتین (SES) و مهارت فعال سازی رفتاری با نماد لاتین (BAS) ارائه شده، به علاوه تعریف هر یک از متغیرهای پژوهش در قسمت مبانی نظری و پیشینه پژوهش آورده شده است.

سازه‌ها بالاتر از ۰/۵ می‌باشد که نشان‌دهنده‌ی همگرایی خوب سازه‌های مفهوم است (هیر و همکاران، ۲۰۱۰). در جدول ۴ معیار روایی همگرا (AVE)، پایایی مرکب و آلفا کرونباخ همچنین بار عاملی سؤالات هر یک از متغیرها، شامل آسودگی مالی با نماد لاتین (FWB)، کنش مالی با نماد لاتین (FB)،

جدول ۴: معیار AVE، روایی و پایایی مدل اندازه‌گیری

سازه های مدل	متغیرهای پژوهش	آلفا کرونباخ	پایایی مرکب	همگرایی (AVE)	بار عاملی	سازه های مدل	متغیرهای پژوهش	آلفا کرونباخ	پایایی مرکب	همگرایی (AVE)	بار عاملی
آسودگی مالی	FWB ¹	۰/۸۸	۰/۸۸	۰/۷۸	۰/۵۱	محیط مالی	SES ²	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۷۸	۰/۷۸
	FWB1				۰/۶۱		SES1				۰/۹۴
	FWB2				۰/۷۳		SES2				۰/۸۴
	FWB3				۰/۶۸		SES3				۰/۹۳
	FWB4				۰/۷۸		SES4				۰/۸۴
	FWB5				۰/۶۷		BAS ³	۰/۸۷	۰/۸۸	۰/۵۱	
	FWB6				۰/۶۹		BAS1				۰/۶۵
کنش مالی	FB ⁴	۰/۹۳	۰/۹۴	۰/۶۸	۰/۶۷	مهارت فعال سازی رفتاری	BAS2				۰/۶۵
	FB1				۰/۶۹		BAS3				۱/۰۶
	FB2				۰/۸۲		BAS4				۰/۵۰
	FB3				۰/۸۷		BAS5				۰/۶۳
	FB4				۰/۷۶		BAS6				۰/۹۵
	FB5				۰/۷۵		BAS7				۰/۸۸
	FB6				۰/۸۲		BAS8				۰/۸۶
مهارت بازداری رفتاری	BIS ⁵	۰/۸۳	۰/۸۴	۰/۵۱	۰/۶۷	BAS9				۰/۵۳	
	BIS1				۰/۹۳	BAS10				۰/۸۱	
	BIS2				۰/۱۲	BAS11				۰/۹۹	
	BIS3				۰/۰۵	BAS12				۰/۸۰	
	BIS4				۰/۴۹	BAS13				۰/۷۷	
	BIS5				۰/۸۹						
	BIS6				۰/۹۲						
BIS7				۰/۹۲							

میانجیگری (مدل های ۴ و ۱)، مدل های ساختاری غیرمستقیم (مدل های ۲ و ۵)، مدل های ساختاری مستقیم (مدل های ۳ و ۶)، همچنین مدل های ساختاری میانجی تعدیل شده (مدل های ۷ و ۸) می‌باشند. در مدل ۱، روابط $a_1 = c'_1 = b$ بررسی شده است. در مدل ۲، روابط بین متغیر فعال سازی رفتاری با کنش

۳-۵- تجزیه و تحلیل مسیر متغیرهای انواع مدل های معادلات ساختاری (SEM)

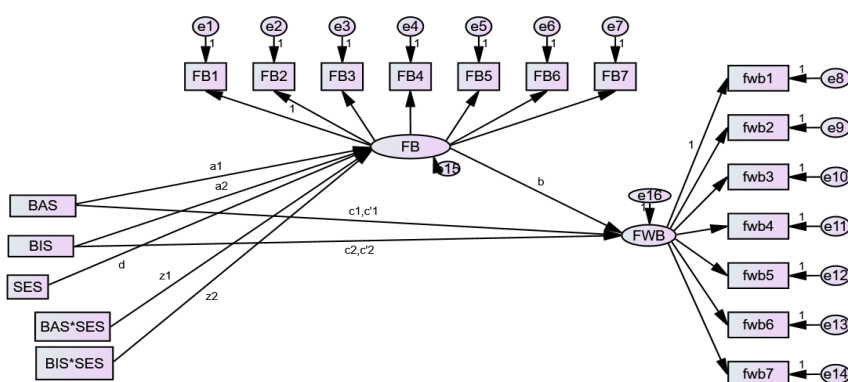
تجزیه و تحلیل مسیر بر اساس مدل میانجی، تعدیل گری، میانجی تعدیل شده پژوهش (رجوع به قسمت روش شناسی پژوهش) در ۸ مدل ساختاری بررسی شده است. مدل های ساختاری

۴۶. کنش مالی
۴۷. مهارت بازداری رفتاری

۴۳. آسودگی مالی
۴۴. محیط مالی
۴۵. مهارت فعال سازی رفتاری

به جزء $(a_1 = c_1 = c'_1 = z_1 = 0)$ می‌باشد، همچنین متغیر محیط مالی (متغیر تعدیل گر) و اثر متقابل مهارت بازداری رفتاری با محیط مالی نیز به مدل اضافه شده است. در این پژوهش از شاخص مجذور کای $(CMIN)$ ، شاخص نرم شده مجذور کای $(RMSEA)$ ، جذر برآورد واریانس خطای تقریب (GFI) ، شاخص نیکویی برازش (CFI) ، شاخص برازش نسبی (RFI) برای بررسی چگونگی برازش مدل استفاده شده است. جدول ۵ نشان می‌دهد، برازش مدل‌ها با توجه به اینکه دارای سطح بالایی از شاخص‌های نیکویی برازش بوده، در مجموع مناسب ارزیابی شدند.

مالی، همچنین رابطه بین کنش مالی با آسودگی مالی بررسی شده است (b, a_1) . مدل ۳، فقط شامل رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری با آسودگی مالی می‌باشد (c_1) . در مدل ۴، روابط $(a_2 = c'_2 = b)$ بررسی شده است. در مدل ۵، روابط بین متغیر مهارت بازداری رفتاری با کنش مالی، همچنین رابطه بین کنش مالی با آسودگی مالی بررسی شده است (b, a_2) . مدل ۶، فقط شامل رابطه بین مهارت بازداری رفتاری با آسودگی مالی می‌باشد (c_2) . در مدل ۷، همه روابط به جزء $(a_2 = c_2 = c'_2 = z_2 = 0)$ مورد بررسی قرار گرفت و همچنین متغیر محیط مالی (متغیر تعدیل گر) و اثر متقابل مهارت فعال‌سازی رفتاری با محیط مالی نیز به مدل اضافه شده است. مدل ۸ شامل همه روابط

شکل ۴: مدل پژوهش

جدول ۵: برازش مدل‌ها

مدل (۸)	مدل (۷)	مدل (۶)	مدل (۵)	مدل (۴)	مدل (۳)	مدل (۲)	مدل (۱)	حد قابل قبول	معیار برازش مدل
۱۵۸/۸۴	۹۶/۹۳	۱۸۷/۲۴	۱۰۱/۷۹	۱۰۰/۲۵	۲۳۵/۱۱	۱۰۴/۲۳	۹۷/۵۲		CMIN
***	***	***	**	**	***	***	**	کمتر از ۰/۰۵	P
۱/۶۳	۱/۵۲	۲/۵۶	۱/۴۱	۱/۴۱	۳/۲۲	۱/۴۴	۱/۳۷	بین ۱ تا ۵	CMIN/df
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۶	۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۷	۰/۰۳	۰/۰۳	کمتر از ۰/۰۸	RMSEA
۰/۹۵	۰/۹۶	۰/۹۴	۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۹۳	۰/۹۶	۰/۹۷	بیش از ۰/۹۰	GFI
۰/۹۸	۰/۹۹	۰/۹۷	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۶	۰/۹۹	۰/۹۹	بیش از ۰/۹۰	CFI
۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۹۳	۰/۹۶	۰/۹۶	۰/۹۲	۰/۹۶	۰/۹۶	بیش از ۰/۶۰	RFI

*, **, و *** به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند.

جدول ۶: مسیرهای مدل پژوهش

نام مسیر	به	<---	مسیر از
a_1	کنش مالی	<---	مهارت فعال‌سازی رفتاری
a_2	کنش مالی	<---	مهارت بازداری رفتاری
b	آسودگی مالی	<---	کنش مالی
c_1, c'_1	آسودگی مالی	<---	مهارت فعال‌سازی رفتاری
c_2, c'_2	آسودگی مالی	<---	مهارت بازداری رفتاری
d	کنش مالی	<---	محیط مالی
z_1	کنش مالی	<---	(مهارت فعال‌سازی رفتاری) * (محیط مالی)
z_2	کنش مالی	<---	(مهارت بازداری رفتاری) * (محیط مالی)

۴-۵-آزمون فرضیه های پژوهش

۲،۵) که در اینجا فرضیه ۵ معنادار است. بر اساس نتایج مدل های ۱ و ۲، ۳ متغیر مهارت فعال سازی رفتاری به طور غیرمستقیم از طریق کنش مالی با آسودگی مالی، همچنین به صورت مستقیم با آسودگی مالی رابطه معناداری دارد. از آنجایی که متغیر مهارت فعال سازی رفتاری در حضور کنش مالی با آسودگی مالی رابطه معنادار دارد (مدل ۱)، کنش مالی متغیر میانجی جزئی است؛ بنابراین فرضیه ۶ تأیید می شود. به عبارت دیگر، نتایج نشان می دهد که کنش مالی، رابطه بین مهارت فعال سازی رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می دهد.

بر اساس نتایج مدل های ۴، ۵ و ۶ متغیر مهارت بازداری رفتاری به طور غیرمستقیم از طریق کنش مالی با آسودگی مالی، همچنین به صورت مستقیم با آسودگی مالی رابطه معناداری دارد. از آنجایی که متغیر مهارت بازداری رفتاری در حضور کنش مالی با آسودگی مالی، رابطه معنادار ندارد (مدل ۴)، در اینجا کنش مالی متغیر میانجی کامل است؛ بنابراین فرضیه ۷ تأیید می شود. به عبارت دیگر نتایج نشان می دهد که کنش مالی، رابطه بین مهارت بازداری رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می دهد.

رابطه متغیر مهارت فعال سازی رفتاری با کنش مالی در سطح ۹۹٪ معنادار و علامت ضریب مسیر مثبت، در نتیجه جهت رابطه نیز مثبت است؛ پس فرضیه ۱ مورد تأیید است (مدل ۲). همچنین رابطه متغیر مهارت بازداری رفتاری با کنش مالی در سطح ۹۵٪ معنادار و علامت ضریب مسیر منفی، در نتیجه جهت رابطه نیز منفی است که نشان از تأیید فرضیه ۲ می دهد (مدل ۵). رابطه بین متغیر مهارت فعال سازی رفتاری با آسودگی مالی در سطح ۹۹٪ معنادار و علامت ضریب مسیر مثبت، بنابراین جهت رابطه مثبت است (مدل ۳)؛ در نتیجه فرضیه ۳ پذیرفته می شود.

متغیر مهارت بازداری رفتاری با آسودگی مالی در سطح ۹۵٪ رابطه معنادار و علامت ضریب مسیر منفی، در نتیجه جهت رابطه نیز منفی است؛ پس فرضیه ۴ تأیید می شود (مدل ۶). متغیر کنش مالی بر آسودگی مالی در سطح ۹۹٪ معنادار و علامت ضریب مسیر مثبت، در نتیجه جهت رابطه نیز مثبت است (مدل

جدول ۷: نتایج تحلیل مسیر مدل های (۱،۲،۳)

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	مسیر	مدل (۱)	مدل (۲)	مدل (۳)
مهارت فعال سازی رفتاری	کنش مالی	a1	۰/۴۳***	۰/۴۴***	۰
کنش مالی	آسودگی مالی	b	۰/۴۲***	۰/۴۸***	۰
مهارت فعال سازی رفتاری	آسودگی مالی	c1,c'1	۰/۱۴***	۰	۰/۳۲***

***، ** و * به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند.

جدول ۸: نتایج تحلیل مسیر مدل های (۴،۵،۶)

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	مسیر	مدل (۴)	مدل (۵)	مدل (۶)
مهارت بازداری رفتاری	کنش مالی	a2	-۰/۱۱***	-۰/۱۱***	۰
کنش مالی	آسودگی مالی	b	۰/۴۶***	۰/۴۷***	۰
مهارت بازداری رفتاری	آسودگی مالی	c2,c'2	-۰/۰۶	۰	-۰/۱۱***

***، ** و * به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند.

جدول ۹: نتایج تحلیل مسیر مدل ۷

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب مسیر
محیط مالی	کنش مالی	۱/۲۹***
(مهارت فعال سازی رفتاری) * (محیط مالی)	کنش مالی	-۱/۲۱**
مهارت فعال سازی رفتاری	کنش مالی	۰/۶۹***
کنش مالی	آسودگی مالی	۰/۴۳***
مهارت فعال سازی رفتاری	آسودگی مالی	۰/۱۳**

***، ** و * به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند.

جدول ۱۰: نتایج تحلیل مسیر مدل ۸

متغیر مستقل	متغیر وابسته	ضریب مسیر
محیط مالی	کنش مالی	۰/۲۶**
(مهارت بازداري رفتاری) * (محیط مالی)	کنش مالی	۰/۳۷**
مهارت بازداري رفتاری	کنش مالی	-۰/۳۳**
کنش مالی	آسودگی مالی	۰/۴۸***
مهارت بازداري رفتاری	آسودگی مالی	-۰/۰۶

*, **, و *** به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند.

نتایج مدل (۷) در جدول (۹) نشان می‌دهد که متغیر اثر متقابل مهارت فعال سازی رفتاری و محیط مالی در سطح ۹۵٪ معنادار است. بنابراین متغیر محیط مالی رابطه بین مهارت فعال سازی رفتاری و کنش مالی را تعدیل می‌کند. همچنین نتایج مدل (۸) در جدول (۱۰) نشان می‌دهد که متغیر اثر متقابل مهارت بازداري رفتاری و محیط مالی در سطح ۹۵٪ معنادار است. پس محیط مالی رابطه بین مهارت بازداري رفتاری و کنش مالی را تعدیل می‌کند. تجزیه و تحلیل جدول (۱۱) و (۱۲) بر پایه استراتژی‌های تحلیلی برای مدل میانجی تعدیل شده است (رجوع به قسمت روش‌شناسی). نتایج جدول (۱۱) نشان می‌دهد که شیب ساده در سطوح پایین، متوسط و بالا متغیر تعدیل‌گر (محیط مالی) در سطح ۹۹٪ معنادار است. ضریب تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطوح مختلف متغیر تعدیل‌گر (محیط مالی) نیز در سطح ۹۹٪ معنادار است. همچنین شاخص میانجی

تعدیل شده در سطح ۹۹٪ معنادار شده است. بنابراین فرضیه ۸ مورد تأیید است. به عبارت دیگر محیط مالی تأثیر مثبت مهارت فعال سازی رفتاری بر کنش مالی را تقویت می‌کند که افزایش آسودگی مالی را به همراه دارد.

نتایج جدول (۱۲) نشان می‌دهد که شیب ساده فقط در سطح پایین متغیر تعدیل‌گر (محیط مالی) در سطح ۹۵٪ معنادار است. ضریب تأثیر غیرمستقیم مشروط نیز فقط در سطح پایین متغیر تعدیل‌گر (محیط مالی) در سطح ۹۵٪ معنادار است. همچنین شاخص میانجی تعدیل شده در سطح ۹۹٪ معنادار شده است. بنابراین فرضیه ۹ نیز مورد تأیید است. به عبارت دیگر، محیط مالی تأثیر منفی مهارت بازداري رفتاری بر کنش مالی را تقویت می‌کند که کاهش آسودگی مالی را به همراه دارد.

جدول ۱۱: تحلیل نتایج شاخص‌های مدل میانجی تعدیل شده ۷

شاخص‌ها	فرمول محاسبه شاخص مربوطه	ضریب	حد پایین	حد بالا
شیب ساده در سطح پایین متغیر تعدیل‌گر	$lowss=a+z_1*(mean-1sd \text{ on ses})$	۱/۰۵***	۰/۶۶	۱/۴۷
شیب ساده در سطح متوسط متغیر تعدیل‌گر	$medss=a+z_1*(mean \text{ of ses})$	۰/۷۱***	۰/۴۵	۰/۹۷
شیب ساده در سطح بالا متغیر تعدیل‌گر	$highss=a+z_1*(mean+1sd \text{ on ses})$	۰/۳۷***	۰/۱۵	۰/۵۹
تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطح پایین متغیر تعدیل‌گر	$lowcie=lowss*b$	۰/۱۷***	۰/۲۷	۰/۱۱
تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطح متوسط متغیر تعدیل‌گر	$medcie=medss*b$	۰/۱۲***	۰/۰۷	۰/۱۲
تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطح بالا متغیر تعدیل‌گر	$highcie=highss*b$	۰/۰۶***	۰/۰۲	۰/۰۶
شاخص میانجی‌گری تعدیل شده متغیر تعدیل‌گر	$indmodmed=z_1*b$	-۰/۰۷***	-۰/۱۱	-۰/۰۷

*, **, و *** به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند.

جدول ۱۲: تحلیل نتایج شاخص‌های مدل میانجی تعدیل شده ۸

شاخص‌ها	فرمول محاسبه شاخص مربوطه	ضریب	حد پایین	حد بالا
شیب ساده در سطح پایین متغیر تعدیل‌گر	$lowss=a+z_2*(mean-1sd \text{ on ses})$	-۰/۱۳**	-۰/۲۵	-۰/۰۳
شیب ساده در سطح متوسط متغیر تعدیل‌گر	$medss=a+z_2*(mean \text{ of ses})$	-۰/۰۳	-۰/۱۱	۰/۰۴
شیب ساده در سطح بالا متغیر تعدیل‌گر	$highss=a+z_2*(mean+1sd \text{ on ses})$	۰/۰۶	۰	۰/۱۵
تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطح پایین متغیر تعدیل‌گر	$lowcie=lowss*b$	-۰/۰۲**	-۰/۰۵	-۰/۰۱
تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطح متوسط متغیر تعدیل‌گر	$medcie=medss*b$	-۰/۰۱	-۰/۰۲	۰

شاخص‌ها	فرمول محاسبه شاخص مربوطه	ضریب	حد پایین	حد بالا
تأثیر غیرمستقیم مشروط در سطح بالا متغیر تعدیل گر	$highcie=highss*b$	۰/۰۱	۰	۰/۰۲
شاخص میانجی‌گری تعدیل‌شده متغیر تعدیل گر	$indmodmed=z_2*b$	۰/۰۲***	۰/۰۱	۰/۰۴

*** و ** و * به ترتیب معناداری در سطح ۱ درصد، ۵ درصد و ۱۰ درصد هستند

جدول ۱۳: خلاصه نتایج آزمون فرضیه‌ها

فرضیه	نتایج
شماره ۱	قبول
شماره ۲	قبول
شماره ۳	قبول
شماره ۴	قبول
شماره ۵	قبول
شماره ۶	قبول
شماره ۷	قبول
شماره ۸	قبول
شماره ۹	قبول

۶- بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، شناخت کامل‌تر منشأ آسودگی مالی بود. در این پژوهش مدل میانجی تعدیل‌شده کنش و آسودگی مالی با توجه به مهارت‌های مغزی مالی و محیط مالی مورد بررسی قرار گرفت. پژوهش‌های اندکی متغیرهای پژوهش را در مدل میانجی تعدیل‌شده، مورد بررسی قرار داده بودند. به‌طور کلی، در این پژوهش به دلیل استفاده از مدل میانجی تعدیل‌شده می‌توان پیچیدگی روابط بین متغیرها را بررسی و نتایج را با دقت بیشتر در اختیار سایر محققان قرارداد که در ادامه، نتایج هر یک از فرضیه‌ها به مورد بحث قرار می‌گیرد:

فرضیه ۱- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه اول، مهارت فعال‌سازی رفتاری سرمایه‌گذاران رابطه مثبت و معناداری با کنش مالی دارد. در تبیین این یافته، می‌توان گفت مهارت فعال‌سازی رفتاری یک نظام پس‌خوراند مثبت است که از طریق محرک‌هایی که با پاداش همخوانی دارند، فعال می‌شود و به‌گونه‌ای عمل می‌کند که حالت‌هایی چون امید و خوشحالی را در فرد برمی‌انگیزد. بنابراین سرمایه‌گذارانی که مهارت فعال‌سازی رفتاری بالاتری دارند، در راستای کسب پاداش و تقویت امید بیشتر به دنبال کنش‌های مالی نظیر برنامه‌ریزی مالی، پس‌انداز و جمع‌آوری اطلاعات قبل از تصمیم‌گیری مالی و دیگر کنش‌های مالی مثبت و صحیح هستند.

فرضیه ۲- همچنین بر اساس نتایج حاصل از فرضیه دوم، مهارت بازداری رفتاری سرمایه‌گذاران، رابطه منفی و معناداری با کنش مالی دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که مهارت

بازداری رفتاری یک نظام پس‌خوراند منفی است که موجب احساس اضطراب شده و باعث فعال شدن محرک‌های ترس‌آور می‌شود که می‌تواند فعالیت فعلی فرد را متوقف کند. بنابراین سرمایه‌گذارانی که مهارت بازداری رفتاری بالاتری دارند، به دلیل احساس ترس و اضطرابی و ناامیدی که در هنگام انجام فرایند کنش مالی تجربه می‌کنند، کمتر به دنبال کنش‌های مالی سالم و عقلایی هستند.

فرضیه ۳- نتایج حاصل از فرضیه سوم نشان داد که مهارت فعال‌سازی رفتاری با آسودگی مالی رابطه مثبت و معنادار دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت سرمایه‌گذارانی که مهارت فعال‌سازی رفتاری‌شان بالاتر است، به دلیل کسب پاداش بیشتر، به آینده امیدوار هستند (نتیجه مهارت فعال‌سازی رفتاری). بنابراین مهارت فعال‌سازی رفتاری سبب امیدواری به اهداف اقتصادی آینده می‌شود؛ در نتیجه سرمایه‌گذار احساس آسودگی مالی بیشتری می‌کند.

فرضیه ۴- نتایج حاصل از فرضیه چهارم حاکی از آن است که مهارت بازداری رفتاری با آسودگی مالی رابطه منفی و معنادار دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت سرمایه‌گذارانی که مهارت بازداری رفتاری‌شان بالاتر است، در برخورد با شرایط مبهم از جمله آینده مالی خود، احساس ترس و اضطراب می‌کنند (نتیجه مهارت بازداری رفتاری)، بنابراین نسبت به اهداف و انتظارات اقتصادی احساس ناامیدی می‌کنند که منجر به احساس آسودگی مالی کمتر می‌شود.

تحمل می‌کنند. این عامل باعث می‌شود تا سرمایه‌گذارانی که مهارت فعال‌سازی رفتاری بالاتری دارند، کنش مالی بیشتری نسبت به زمانی که در سایر سطوح محیط مالی هستند از خود نشان دهند. در نتیجه احساس آسودگی مالی بیشتری می‌کنند. فرضیه ۹- با توجه به نتایج فرضیه نهم، کنش مالی، واسطه رابطه بین مهارت بازدارنده رفتاری و آسودگی مالی است. به نحوی که قدرت میانجی‌گری کنش مالی تحت تأثیر تعدیل‌کنندگی محیط مالی است. در تبیین این یافته می‌توان گفت سرمایه‌گذارانی که در سطح پایین محیط مالی هستند، از مکانیسم‌های پس‌انداز کمتر و نیز از نبود برنامه‌ریزی مالی رنج می‌برند. این سرمایه‌گذاران در شرایط بحران اقتصادی اضطراب بیشتری را تحمل می‌کنند. بنابراین سرمایه‌گذارانی که مهارت بازدارنده رفتاری بالاتر و در سطح پایین محیط مالی قرار دارند، نسبت به زمانی که سرمایه‌گذاران مذکور در سایر سطوح محیط مالی هستند، کنش مالی عقلایی و سالم کمتری از خود نشان می‌دهند. در نتیجه احساس آسودگی مالی کمتری می‌کنند.

این مقاله یافته‌های پژوهش کمپسون و همکاران (۲۰۱۷) را تأیید می‌کند. چون در نتایج پژوهش ذکر شده، کنش مالی رابطه بین ویژگی‌های روانشناسی و آسودگی مالی را میانجی می‌کند. علاوه بر این، نتایج به دست آمده از تأثیر تعدیل‌کنندگی متغیر محیط مالی توسط پژوهش مهدزان و همکاران (۲۰۱۹) تأیید می‌شود. در پژوهش مذکور به این موضوع اشاره شد که عوامل محیط مالی روابط منبع کنترل، کنش مالی و آسودگی مالی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. همچنین در پژوهشی دیگر ایماشو و کیم (۲۰۱۷) اظهار داشتند افراد درون‌گرا (مهارت بازدارنده رفتاری بالاتر) و ریسک‌گریز در مواقع پرریسک، اضطراب بیشتری را تحمل می‌کنند و مستعد افسردگی و کنش بد مالی هستند. به همین دلیل نسبت به افرادی که مهارت فعال‌سازی بالاتری دارند، کنش مثبت مالی کمتری از خود نشان می‌دهند (فنتون اوکروی و همکاران، ۲۰۱۸). اما در عوض افراد برون‌گرا (مهارت فعال‌سازی بالاتر) اهداف اقتصادی دارند، کنش مالی بهتری از خود نشان می‌دهند (روبرت و روبینز، ۲۰۰۰) و احساس آسودگی مالی بیشتری می‌کنند (گاتر و کوپور، ۲۰۱۱). با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، موارد پیشنهادی در راستای ارتقای آسودگی مالی سرمایه‌گذاران به شرح ذیل است:

۱) شناسایی مباحثی هم چون مهارت‌های بازدارنده و فعال‌سازی رفتاری در سرمایه‌گذاران می‌تواند منشأ بسیاری از کنش‌های مالی را نشان دهد. بنابراین مشاوران مالی و رسانه‌های

فرضیه ۵- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه پنجم، کنش مالی با آسودگی مالی رابطه مثبت و معنادار دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت کنش مالی باعث داشتن برنامه‌ریزی مالی، پس‌انداز، خرج نکردن بیهوده و داشتن امنیت مالی در آینده می‌شود که در نهایت آسودگی مالی را به دنبال دارد.

فرضیه ۶- نتایج حاصل از فرضیه ششم نشان داد که کنش مالی رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می‌دهد. در تبیین این یافته می‌توان گفت همان‌طور که نتایج حاصل از فرضیه سوم نشان داد، سرمایه‌گذارانی که مهارت فعال‌سازی بیشتری دارند به دلیل گرایش به پاداش بیشتر، حس خوبی به آینده مالی دارند و جنبه‌های مثبت را در نظر می‌گیرند؛ بنابراین مستقیماً احساس آسودگی مالی می‌کنند. از طرفی این سرمایه‌گذاران به دنبال کنش‌های مالی مثبت و سالم هستند؛ چراکه به دلیل بالا بودن مهارت فعال‌سازی رفتاری، به دنبال پاداش بیشتر هستند و در نتیجه احساس آسودگی مالی بیشتری می‌کنند. بنابراین کنش مالی، رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می‌دهد.

فرضیه ۷- همچنین بر اساس نتایج حاصل از فرضیه هفتم کنش مالی رابطه بین مهارت بازدارنده رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می‌دهد. در تبیین این یافته می‌توان گفت همان‌طور که نتایج حاصل از فرضیه چهارم نشان داد، سرمایه‌گذارانی که مهارت بازدارنده رفتاری بیشتری دارند، به دلیل گرایش به احساس ترس و اضطراب در شرایط نامعلوم از جمله آینده، کمتر حس خوبی به آینده مالی دارند و بیشتر جنبه‌های منفی را در نظر می‌گیرند؛ بنابراین کمتر احساس آسودگی مالی می‌کنند. از طرفی این سرمایه‌گذاران با توجه به احساسات منفی و ناامیدی که در حین انجام فرایند کنش مالی تجربه می‌کنند کمتر علاقه‌مند به انجام کنش‌های مالی عقلایی و سالم هستند؛ چراکه کنش‌های مالی برای آن‌ها فرایندی استرس‌آور است. در نتیجه احساس آسودگی مالی کمتری می‌کنند. بنابراین کنش مالی، رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری و آسودگی مالی را توضیح می‌دهد.

فرضیه ۸- با توجه به نتایج فرضیه هشتم، کنش مالی، واسطه رابطه بین مهارت فعال‌سازی رفتاری و آسودگی مالی است؛ به نحوی که قدرت میانجی‌گری کنش مالی تحت تأثیر تعدیل‌کنندگی محیط مالی است. در تبیین این یافته می‌توان گفت سرمایه‌گذارانی که در سطح بالای محیط مالی هستند، برنامه‌ریزی مالی دارند و پس‌انداز مالی بهتری دارند. این سرمایه‌گذاران در شرایط بحران اقتصادی، اضطراب کمتری را

مالی در مدل تحقیق است، پژوهش های آتی می توانند این مدل تحقیق را در دو کشور توسعه یافته و جهان سوم مورد بررسی قرار دهند و به مقایسه نتایج بپردازند. به علاوه به پژوهشگران توصیه می شود تأثیر عوامل فرهنگی و اجتماعی را بر آسودگی مالی سرمایه گذاران مورد بررسی قرار دهند.

فهرست منابع

- * اسلامی بیدگلی، غلامرضا؛ کردلویی، حمیدرضا. (۱۳۸۹)، مالی رفتاری، مرحله گذر از مالی استاندارد تا نوروفایناس، مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار (مدیریت پرتفوی)، دوره ۱، شماره ۱، صص ۱۹-۳۶.
- * تائبی نقندری، دکتر امیرحسین؛ تائبی نقندری، علی؛ عباس زاده، مهري. (۱۳۹۶)، تأثیر تعدیلگری اندازه شرکت بر رابطه بین حاکمیت شرکتی و عملکرد اقتصادی شرکتها، دانش حسابداری، دوره ۸، شماره ۱، صص ۱۵۵ - ۱۸۲.
- * جلیلی، محمد؛ احمدی، موسی؛ فیروزی، اکبر. (۱۳۹۲)، مطالعه رفتار مالی شخصی دانشجویان کارشناسی ارشد مدیریت مالی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر (ورودی مهر ۱۳۹۰)، مطالعات کمی در مدیریت، سال چهارم، دوره ۲، صص ۱۸۷-۱۹۷.
- * جمشیدی، ناصر؛ قالیباف اصل، حسن. (۱۳۹۷)، بررسی تأثیر شخصیت سرمایه گذاران بر رفتار معاملاتی و عملکرد سرمایه گذاری آنان؛ شواهدی از بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات مالی، دوره ۲۰، شماره ۱، صص ۷۵ - ۹۰.
- * خداپناه، مژده؛ سهرابی، فرامرز؛ احدی، حسن؛ تقی لو، صادق. (۱۳۹۶)، نقش واسطه ای تنظیم شناختی هیجان در رابطه بین سیستم های مغزی - رفتاری با رفتارهای خوردن در افراد دارای اضافه وزن و چاقی، پژوهش در سلامت روانشناختی، دوره ۱۱، شماره ۴، صص ۵۵ - ۷۳.
- * خسروی، شیرین؛ حقایق، سید عباس. (۱۳۹۶)، مقایسه فعالیت سیستم های مغزی - رفتاری بین ورزشکاران رشته های ورزشی انفرادی و گروهی، فصلنامه علمی - پژوهشی عصب روانشناسی، دوره ۳، شماره ۸، صص ۶۹ - ۸۴.
- * خواجهوی، شکراله؛ فتاحی نافچی، حسن. (۱۳۹۲)، مالی عصبی، افق پیش روی مالی رفتاری، دانش سرمایه گذاری، دوره ۲، شماره ۷، صص ۲۱-۳۴.
- * دیانتی دیلمی، زهرا؛ حنیفه زاده، محمد. (۱۳۹۴)، بررسی سطح سواد مالی خانواده های تهرانی و عوامل مرتبط با آن، دانش مالی تحلیل اوراق بهادار، (۸)، ۲۶، ۱۳۹-۱۱۵. دوره ۸، شماره ۲۶، صص ۱۱۵ - ۱۳۹.

اجتماعی با ایجاد بستری جهت آشنایی سرمایه گذاران با مهارت های بازاری و فعال سازی رفتاری می تواند زمینه بهبود کنش های مالی را در سرمایه گذاران ایجاد کند.

۲) یکی از نتایج این پژوهش پی بردن به اهمیت نقش محیط مالی در تقویت روابط بین متغیرهای مدل می باشد. از آنجایی که محیط مالی در واقع تأثیر خانواده و محیط زندگی خانواده را مدنظر قرار می دهد. به افراد خانواده نظیر پدر و مادر توصیه می گردد که ابتدا مهارت های مالی خود را از طریق آموزش، برنامه های تلویزیونی تقویت کنند و سپس به سایر اعضا خانواده آموزش دهند. همچنین با در جریان گذاشتن مرتب امور مالی و مداخله اعضا خانواده در تصمیم گیری های مالی، جهت گیری لازم را به آنها آموزش داده و مسئولیت نتایج را به ایشان واگذار نماید. این امر سبب بهبود تأثیر محیط مالی در اشخاص سرمایه گذار در آینده می گردد.

۳) همچنین با توجه به یافته های پژوهش می توان گفت، کنش های مالی نظیر برنامه ریزی مالی، پس انداز و جمع آوری اطلاعات قبل از تصمیم گیری مالی و دیگر کنش های مالی مثبت و صحیح می توانند آسودگی مالی بیشتری را به دنبال داشته باشند که برگزاری سمینارهای و کنفرانس های آموزشی در این زمینه بسیار حائز اهمیت می باشد.

۴) به نظر می رسد نتایج منتج از این پژوهش بتواند در ایجاد و پایه گذاری خطمشی ها و استراتژی مدون شده از سوی افراد قانون گذار بازار مورد توجه قرار گیرد؛ زیرا با شناخت نحوه ارتباط عوامل تأثیرگذار ذهنی (مهارت های فعال سازی رفتاری و بازاری رفتاری) با کنش های مالی و آسودگی مالی سرمایه گذاران می توان به قانون های بهتر و مناسب تری دست یافت.

این پژوهش محدودیت هایی نیز داشته است؛ از آنجایی که از پرسشنامه برای جمع آوری داده استفاده شده، ممکن است برخی سرمایه گذاران از ارائه پاسخ واقعی خودداری کرده و پاسخ غیرواقعی داده باشند. همچنین این پژوهش به صورت مقطعی انجام شده است که همین موضوع، نتیجه گیری درباره علیت را دشوار می کند. عدم آشنایی پاسخ دهندگان به مفاهیم مالی نیز زمان پاسخ گویی و سختی کار را برای محقق دوچندان نمود.

با توجه به این که تحقیقات بسیار محدودی در حوزه مالی عصبی مخصوصاً در مورد تأثیر مهارت های فعال سازی رفتاری و بازاری رفتاری بر متغیرهای مالی از نظر مطالعات داخلی و بین المللی صورت گرفته، به پژوهشگران توصیه می شود که تأثیر مهارت های فعال سازی رفتاری و بازاری رفتاری بر دیگر متغیرهای مالی از جمله تمایل به سرمایه گذاری پرخطر و اعتیاد به سرمایه گذاری را بررسی کنند. همچنین با توجه به این که قدرت میانجی گری کنش مالی تحت تأثیر تعدیل کنندگی محیط

- * رحمانی خلیلی، احسان؛ صفویان، سید میلاد. (۱۳۹۸)، تبیین جامعه‌شناختی پدیده هولیگانسیم تماشاگران فوتبال (مورد مطالعه: تماشاگران مسابقات فوتبال شهر تهران)، فصلنامه علوم اجتماعی، دوره ۲۶، شماره ۸۶، صص ۱۲۳ - ۱۵۶.
- * رنجبران، مهدی؛ سوری، حمید؛ اعتماد، کورش؛ خدادوست، محمود. (۱۳۹۳)، ارتباط وضعیت اقتصادی-اجتماعی با وضعیت سلامت و کاربرد روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی در آن، مجله دانشگاه علوم پزشکی جیرفت، دوره ۱، شماره ۱، صفحات ۹ - ۱۹.
- * شکری، امید؛ کدیور، پروین؛ فرزاد، ولی اله؛ سنگری، علی اکبر؛ زین آبادی، حسن رضا؛ غنایی، معصومه. (۱۳۸۵)، نقش وضعیت اقتصادی-اجتماعی، رویکردهای یادگیری و سبک های تفکر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان: ارایه مدل های علی، مطالعات روانشناختی، دوره ۲، شماره ۳، صص ۱۳۹ - ۱۶۰.
- * صالحی حیدرآباد، مجتبی؛ خسروی، بهروز؛ آگشته، منصور. (۱۳۹۳)، نظام های مغزی - رفتاری، سرسختی روان شناختی و تحمل ابهام در افراد سوء مصرف کننده مواد و افراد عادی، دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی، دوره ۱۵، شماره ۴، صص ۱۰۲ - ۱۰۹.
- * علی مرادی، عبدالطیف. (۱۳۹۰)، مقایسه ی فعالیت سیستم های مغزی رفتاری و سلامت روان در افراد معتاد وابسته به مواد مخدر و افراد بهنجار، مجله اصول بهداشت روانی، دوره ۱۳، شماره ۵۲، صص ۱۳ - ۳۰۴.
- * قدرت نما، اکبر؛ حیدری نژاد، صدیقه؛ داوودی، ایران. (۱۳۹۲)، رابطه وضعیت اقتصادی - اجتماعی با میزان فعالیت بدنی دانشجویان دانشگاه شهید چمران اهواز، نشریه مدیریت ورزشی، دوره ۵، شماره ۱۶، صص ۵ - ۲۰.
- * کیانوش، مهسا؛ جلیلی، محمد؛ احمدی، موسی؛ حسین آبادی ساده، داود. (۱۳۹۳)، میزان درک و شناخت دانشجویان از دانش تأمین مالی شخصی (تحلیل رفتار دانشجویان نسبت به دانش تأمین مالی شخصی)، دانش سرمایه‌گذاری، دوره ۳، شماره ۱۲، صص ۴۱ - ۵۴.
- * گوهری، الهام؛ غیور فرزاد. (۱۳۹۶)، بررسی تاثیر عوامل انگیزشی، دینی و رفتار مالی والدین بر رفتارهای مالی جوانان: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه های شهر ارومیه، فصلنامه دستاوردهای حسابداری ارزشی و رفتاری، دوره ۲، شماره ۳، صص ۸۷ - ۱۰۹.
- * مجد، هادی؛ عطادخت، اکبر؛ حضرتی، شیوا؛ صبحی قراملکی، ناصر. (۱۳۹۹)، مقایسه سیستم‌های مغزی / رفتاری و دشواری در تنظیم هیجان در دانشجویان با و بدون نشانگان بالینی اختلال اضطراب اجتماعی، روانشناسی بالینی و شخصیت، دوره ۱۷، شماره ۱، صص ۱۶۵ - ۱۷۴.
- * محمدزاده ابراهیمی، علی؛ رحیمی پردنجانی، طیبه؛ خراسانی نیا، امیرپویا. (۱۳۹۴)، نقش سیستم‌های مغزی- رفتاری در پیش بینی رفتارهای پرخطر دانش آموزان مقطع متوسطه شهر بجنورد، مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی، دوره ۷، شماره ۱، صص ۱۷۵ - ۱۸۸.
- * مکوند حسینی، شاهرخ؛ نجفی، محمود؛ خالقی، رضا. (۱۳۹۶)، رابطه سیستم‌های مغزی-رفتاری و عواطف با اضطراب اجتماعی در دانشجویان، فصلنامه علمی - پژوهشی عصب روانشناسی، دوره ۳، شماره ۱۰، صص ۶۳ - ۸۰.
- * مهرگان، محمد رضا؛ زالی، محمدرضا. (۱۳۸۵)، در جست‌وجوی فنون تعیین روایی، مدیریت فرهنگ سازمانی، سال چهارم، شماره ۱۴، صص ۵ - ۲۶.
- * یعقوبی، اعظم؛ سعیدی، پرویز. (۱۳۹۷)، مروری بر مطالعات روانشناسی و تصمیم‌گیری های مالی، مطالعات مدیریت و حسابداری، دوره ۴، شماره ۱، صص ۲۳ - ۳۷.
- * Asebedo, S. D., & Seay, M. C. (2018). Financial self-efficacy and the saving behavior of JFCP_29_2_A15_357-368-retirees. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 29(2), 357-368.
- * Assari, S., Boyce, S., & Bazargan, M. (2020). Subjective socioeconomic status and children's amygdala volume: Minorities' diminish returns. *NeuroSci*, 1(2), 59-74.
- * Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator-mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of personality and social psychology*, 51(6), 1173.
- * Brüggén, E. C., Hogreve, J., Holmlund, M., Kabadayi, S., & Löfgren, M. (2017). Financial well-being: A conceptualization and research agenda. *Journal of Business Research*, 79, 228-237.
- * Carver, C. S., & White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and affective responses to impending reward and punishment: the BIS/BAS scales. *Journal of personality and social psychology*, 67(2), 319.
- * Dickason-Koekemoer, Z., & Ferreira, S. (2019). A conceptual model of financial well-being for south african investors. *Cogent Business & Management*, 6(1), 1676612.
- * Dwiastanti, A. (2017). Analysis of financial knowledge and financial attitude on locus of control and financial management behavior. *MBR (Management and Business Review)*, 1(1), 1-8.
- * Edwards, J. R., & Lambert, L. S. (2007). Methods for integrating moderation and mediation: a general analytical framework using moderated path analysis. *Psychological methods*, 12(1), 1.
- * Farrell, L., Fry, T. R., & Risse, L. (2016). The significance of financial self-efficacy in explaining

- multiple types of arousal contribute to anxiety. *Journal of affective disorders*, 61(3), 161-176.
- * Mellick, W., Sharp, C., & Alfano, C. (2014). The role of BIS/BAS in the vulnerability for depression in adolescent girls. *Personality and Individual Differences*, 69, 17-21.
- * Muller, D., Judd, C. M., & Yzerbyt, V. Y. (2005). When moderation is mediated and mediation is moderated. *Journal of personality and social psychology*, 89(6), 852.
- * Nejad, B. N., Ataei, F., & Sedighi, A. K. (2020). Relation between Brain systems with risk behavior and drug use behaviors amount Youth. *Zanco Journal of Humanity Sciences*, 24(s5), 642-645.
- * Pandey, A., Ashta, A., Spiegelman, E., & Sutan, A. (2020). Catch them young: Impact of financial socialization, financial literacy and attitude towards money on financial well-being of young adults. *International Journal of Consumer Studies*, 44(6), 531-541.
- * Parise, G., & Peijnenburg, K. (2019). Noncognitive abilities and financial distress: evidence from a representative household panel. *The Review of Financial Studies*, 32(10), 3884-3919.
- * Potrich, A. C. G., Vieira, K. M., Coronel, D. A., & Bender Filho, R. (2015). Financial literacy in Southern Brazil: Modeling and invariance between genders. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 6, 1-12.
- * Prawitz, A., Garman, E. T., Sorhaindo, B., O'Neill, B., Kim, J., & Drenea, P. (2006). InCharge financial distress/financial well-being scale: Development, administration, and score interpretation. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 17(1).
- * Roberts, B. W., & Robins, R. W. (2000). Broad dispositions, broad aspirations: The intersection of personality traits and major life goals. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 26(10), 1284-1296.
- * Sharma, S., Durand, R. M., & Gur-Arie, O. (1981). Identification and analysis of moderator variables. *Journal of marketing research*, 18(3), 291-300.
- * Shim, S., Barber, B. L., Card, N. A., Xiao, J. J., & Serido, J. (2010). Financial socialization of first-year college students: The roles of parents, work, and education. *Journal of youth and adolescence*, 39(12), 1457-1470.
- * Shim, S., Xiao, J. J., Barber, B. L., & Lyons, A. C. (2009). Pathways to life success: A conceptual model of financial well-being for young adults. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(6), 708-723.
- * Siswanti, I., & Halida, A. M. (2020). Financial Knowledge, Financial Attitude, and Financial Management Behavior: Self-Control As Mediating. *The International Journal of Accounting and Business Society*, 28(1), 105-132.
- * Sun, J., Luo, Y., Chang, H., Zhang, R., Liu, R., Jiang, Y., & Xi, H. (2020). The Mediating Role of Cognitive Emotion Regulation in BIS/BAS Sensitivities, Depression, and Anxiety Among Community-Dwelling Older Adults in China. *Psychology Research and Behavior Management*, 13, 939.
- * von Stumm, S., Smith-Woolley, E., Ayorech, Z., McMillan, A., Rimfeld, K., Dale, P. S., & Plomin, R. (2020). Predicting educational achievement from women's personal finance behavior. *Journal of Economic Psychology*, 54, 85-99.
- * Fenton-O'Creevy, M., Dibb, S., & Furnham, A. (2018). Antecedents and consequences of chronic impulsive buying: Can impulsive buying be understood as dysfunctional self-regulation?. *Psychology & Marketing*, 35(3), 175-188.
- * Guo, P., Cui, J., Wang, Y., Zou, F., Wu, X., & Zhang, M. (2020). Spontaneous microstates related to effects of low socioeconomic status on neuroticism. *Scientific Reports*, 10(1), 1-8.
- * Gutter, M., & Copur, Z. (2011). Financial behaviors and financial well-being of college students: Evidence from a national survey. *Journal of Family and Economic Issues*, 32(4), 699-714.
- * Hair, J. F., Anderson, R. E., Babin, B. J., & Black, W. C. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective (Vol. 7)*: Pearson Upper Saddle River.
- * Hayes, A. F. (2015). An index and test of linear moderated mediation. *Multivariate behavioral research*, 50(1), 1-22.
- * Hayes, A. F. (2018). Partial, conditional, and moderated moderated mediation: Quantification, inference, and interpretation. *Communication monographs*, 85(1), 4-40.
- * Heidari, P., & Nemattavousi, M. (2020). Behavioral Inhibition/Activation Systems and Self-Esteem with Depression: The Mediating Role of Social Anxiety. *Journal of Rational-Emotive & Cognitive-Behavior Therapy*, 1-15.
- * Huang, L., Liang, Y. L., Hou, J. J., Thai, J., Huang, Y. J., Li, J. X., ... & Zhao, X. D. (2019). General self-efficacy mediates the effect of family socioeconomic status on critical thinking in Chinese medical students. *Frontiers in psychology*, 9, 2578.
- * Imasheva, A. B., & Kim, A. M. (2017). Psychological differences in financial decision making by people from different generations. *Вестник КазНУ. Серия психологии и социологии*, 59(4).
- * Kempson, E., Finney, A., & Poppe, C. (2017). *Financial Well-Being*.
- * Kimbrel, N. A., Nelson-Gray, R. O., & Mitchell, J. T. (2012). BIS, BAS, and bias: The role of personality and cognitive bias in social anxiety. *Personality and Individual Differences*, 52(3), 395-400.
- * Kuhnen, C. M., & Chiao, J. Y. (2009). Genetic determinants of financial risk taking. *PLoS one*, 4(2), e4362.
- * Kuhnen, C. M., & Knutson, B. (2005). The neural basis of financial risk taking. *Neuron*, 47(5), 763-770.
- * Mahdzan, N. S., Zainudin, R., Sukor, M. E. A., Zainir, F., & Ahmad, W. M. W. (2019). Determinants of subjective financial well-being across three different household income groups in Malaysia. *Social Indicators Research*, 146(3), 699-726.
- * Mathieu, J. E., & Taylor, S. R. (2006). Clarifying conditions and decision points for mediational type inferences in organizational behavior. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior*, 27(8), 1031-1056.
- * McNaughton, N., & Gray, J. A. (2000). Anxiolytic action on the behavioural inhibition system implies

- genomic measures and socioeconomic status. *Developmental science*, 23(3), e12925.
- * Wolfe, A. M., Lee, J. A., & Laurson, K. R. (2020). Socioeconomic status and physical fitness in youth: Findings from the NHANES National Youth Fitness Survey. *Journal of sports sciences*, 38(5), 534-541.
 - * Wong, A., & Carducci, B. (2013). Does personality affect personal financial risk tolerance behavior?. *IUP Journal of Applied Finance*, 19(3).
 - * Younas, W., Javed, T., Kalimuthu, K. R., Farooq, M., Khalil-ur-Rehman, F., & Raju, V. (2019). Impact of self-control, financial literacy and financial behavior on financial well-being. *The Journal of Social Sciences Research*, 5(1), 211-218.

Accounting Knowledge & Management Auditing

Vol. 13/ No. 52/ Winter 2024

The Impact of Environment and Financial Brain Skills on Financial Action and Financial Well-Bing

Ali Bahrami

Ph.D Candidate in Accounting, Department of accounting, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.
a.bahrami7193@gmail.com

Amirhossein Taebi Noghondari

Assistant Professor of Accounting, Department of accounting, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran,
(Corresponding Author)
taebi@iauk.ac.ir

Hadis Zeinali

Assistant Professor of Accounting, Department of accounting, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.
hadisazeinali@gmail.com

Abstract

Financial crises show that the use of various sciences in solving the problems facing financial researchers seems necessary, in the present study, the impact of environment and financial brain skills on financial action and financial well-bing. In order to collect data, 450 questionnaires were distributed among investors trading on the Tehran stock exchange. Then, 430 questionnaires were collected, and 414 questionnaires were finally accepted and analyzed through structural equation modeling (SEM) by estimating the maximum likelihood in Amos. The research results indicated that activation and behavioral inhibition skills on the financial well-being, respectively, positive and negative impact, furthermore, financial action explained the relationship between activation and behavioral inhibition skills with financial well-being. The results generally showed that the financial environment improved the relationship between the behavioral activation skills and financial action, something which enhanced the sense of financial well-being. The results also the financial environment strengthened the negative effect of the behavioral inhibition skill on financial action and finally decreased financial well-being. Therefore, the findings of this study can be considered by financial advisors and families; Because by understanding how behavioral activation and behavioral inhibition skills are related to financial action and financial well-bing, they can gain a better and more appropriate understanding in order to guide investors to increase financial well-bing.

Keywords: Financial Brain Skills, Financial Environment, Financial Action, Financial Well-Bing.

